

Innst. S. nr. 200

(2005-2006)

**Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen**

St.prp. nr. 61 (2005-2006)

**Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lokaldemokrati,
velferd og økonomi i kommunesektoren 2007 (Kommuneproposisjonen)**

INNHold

1.	Regjeringens politikk overfor kommunene	7
1.1	Sammendrag	7
1.2	Komiteens generelle merknader	7
1.3	Gjennomgang av inntektssystemet	11
1.4	Eiendomsskatt	12
1.5	Forvaltningsreformen	12
1.6	Momskompensasjonsordningen	13
2.	Det økonomiske opplegget for 2007	13
2.1	Sammendrag	13
2.2	Komiteens merknader	14
3.	Endringer i det økonomiske opplegget for 2006	16
3.1	Sammendrag	16
3.2	Komiteens merknader	17
4.	Rammefinansiering av kommunesektoren	18
4.1	Sammendrag	18
4.2	Komiteens merknader	18
5.	Skjønnsrammen for 2007	19
5.1	Sammendrag	19
5.2	Komiteens merknader	19
6.	Fornyng i kommunal sektor - kvalitetsutvikling og konsultasjonsordningen	19
6.1	Sammendrag	19
6.2	Komiteens merknader	20
7.	Lokaldemokrati i kommunene og kommunesektorens omdømme	22
7.1	Sammendrag	22
7.2	Komiteens merknader	22
8.	Inndeling og interkommunalt samarbeid	23
8.1	Sammendrag	23
8.2	Komiteens merknader	24
9.	Oppgavefordeling og regelverk - endringer i fagdepartementenes områder	25
9.1	Kommunal- og regionaldepartementet	25
9.1.1	Sammendrag	25
9.1.1.1	Stortingsmelding om distrikts- og regionalpolitikken	25
9.1.1.2	Hovedstadsmelding	25
9.1.1.3	Nye retningslinjer for regionalstøtte i EØS-området	25
9.1.1.4	Ny bygnings- og gjennomføringsdel av plan- og bygningsloven	26
9.1.1.5	Endring i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven (TEK)	26
9.1.1.6	Rentekompensasjonsordning for kirkebygg	26
9.1.1.7	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser	26
9.1.1.8	Strategien "På vei til egen bolig"	26
9.1.1.9	Anmodningsvedtak om utbyggingsavtaler	26

9.1.2	Komiteens merknader	26
9.1.2.1	Hovedstadsmelding	26
9.1.2.2	Nye retningslinjer for regionalstøtte i EØS-området	27
9.1.2.3	På veg til egen bolig	28
9.2	Arbeids- og inkluderingsdepartementet	28
9.2.1	Sammendrag	28
9.2.1.1	Ny arbeids- og velferdsforvaltning	28
9.2.1.2	Stortingsmelding om arbeid, velferd og inkludering	28
9.2.1.3	Handlingsplan mot fattigdom	28
9.2.1.4	Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen	28
9.2.1.5	Evalueringsplan av integreringstilskuddet	29
9.2.2	Komiteens merknader	29
9.2.2.1	Ny arbeids- og velferdsforvaltning	29
9.2.2.2	Stortingsmelding om arbeid, velferd og inkludering	29
9.2.2.3	Handlingsplan mot fattigdom	29
9.2.2.4	Handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen	29
9.3	Helse- og omsorgsdepartementet	29
9.3.1	Sammendrag	29
9.3.1.1	Vaksine	29
9.3.1.2	IPLOS - individbasert pleie- og omsorgsstatistikk	29
9.3.1.3	Privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger	29
9.3.1.4	Tilskudd til vertskommuner	30
9.3.1.5	Ressurskrevende brukere	30
9.3.1.6	Unge personer med nedsatt funksjonsevne i eldreinstitution	30
9.3.1.7	Avtale om kvalitetsutvikling i pleie- og omsorgstjenestene	30
9.3.1.8	10 000 nye årsverk i pleie- og omsorgstjenestene	30
9.3.1.9	Opptappingsplanen psykisk helse	30
9.3.2	Komiteens merknader	30
9.3.2.1	Vaksine	30
9.3.2.2	Privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger	31
9.3.2.3	Tilskudd til vertskommuner	31
9.3.2.4	Ressurskrevende brukere	31
9.3.2.5	Unge personer med nedsatt funksjonsevne	32
9.3.2.6	10 000 nye årsverk i pleie- og omsorgstjenestene	32
9.3.2.7	Omsorgstilbud for eldre	32
9.3.2.8	Beredskap for ofre for kriminelle handlinger	32
9.4	Justisdepartementet	33
9.4.1	Sammendrag	33
9.4.1.1	Forholdet til Longyearbyen lokalstyre	33
9.4.1.2	Nytt felles digitalt radionett for de tre nødetatene brann, helse og politi - nødnett	33
9.4.2	Komiteens merknader	33
9.4.2.1	Nytt felles digitalt radionett for de 3 nødetatene	33
9.5	Kultur- og kirkedepartementet	33
9.5.1	Sammendrag	33
9.5.1.1	Arbeidet med en ny generell kulturlov	33
9.5.2	Komiteens merknader	33
9.6	Kunnskapsdepartementet	34
9.6.1	Sammendrag	34
9.6.1.1	Endringer i opplæringsansvaret for pasienter i helseinstitusjoner og beboere i barneverninstitusjoner	34
9.6.1.2	Barnehager	34
9.6.2	Komiteens merknader	34
9.6.2.1	Barnehager	34
9.7	Landbruksdepartementet	34
9.7.1	Sammendrag	34
9.7.1.1	Tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell	34
9.7.2	Komiteens merknader	35
9.8	Miljøverndepartementet	35
9.8.1	Sammendrag	35
9.8.1.1	Nye regler på avløpsområdet	35

9.8.1.2	Endring i avfallsforskriften kap. 9 om deponering av avfall	35
9.8.1.3	Krav om avfallsplaner i byggesaker	35
9.8.2	Komiteens merknader	35
9.9	Fornyings- og administrasjonsdepartementet	35
9.9.1	Sammendrag	35
9.9.1.1	IT-politikk	35
9.9.2	Komiteens merknader	35
9.10	Fiskeri- og kystdepartementet	35
9.10.1	Sammendrag	35
9.10.2	Komiteens merknader	35
10.	Utviklingen i kommuneøkonomien fram til 2005	35
10.1	Sammendrag	35
10.2	Komiteens merknader	36
11.	Kommunal tjenesteproduksjon - 2005	36
11.1	Sammendrag	36
11.2	Komiteens merknader	36
12.	Forslag fra mindretall	36
13.	Komiteens tilråding	37
	Vedlegg	38

Innst. S. nr. 200

(2005-2006)

Innstilling til Stortinget fra kommunal- og forvaltningskomiteen

St.prp. nr. 61 (2005-2006)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommune- sektoren 2007 (Kommuneproposisjonen)

Til Stortinget

1. REGJERINGENS POLITIKK OVERFOR KOMMUNENE

1.1 Sammenheng

Regjeringen ønsker å styrke den lokale velferden. Det vil si økt innsats for helse, omsorg, skoler, barnehager og kultur. For å oppnå likeverdige tjenester over hele landet kreves en sterk offentlig sektor basert på fellesløsninger og et levende folkestyre. Regjeringens ansvar er å sikre samsvar mellom oppgaver og økonomiske rammer, og legge til rette for at kommunene får det nødvendige handlingsrommet. Kommunene må på sin side ta sin del av jobben, og levere tjenester av høy kvalitet. For at de skal lykkes, forutsettes:

- serviceorienterte kommuner med fokus på fornyelse og effektivisering
- gode kommunale arbeidsplasser der medarbeiderinvolvering står sentralt
- styrking av kommunenes samfunnsutviklerrolle
- at kommunene opptre slik at de oppnår tillit både som tjenesteproducent, samfunnsutvikler og demokratisk arena.

1.2 Komiteens generelle merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Tore Hagebakken, Saera Khan, Inger Løite og Arild Stokkan-Grande, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Åge Starheim og Ib Thomsen, fra Høyre, Kari Lise Holmberg og Bent Høie, fra Sosialistisk

Venstreparti, Geir-Ketil Hansen, fra Kristelig Folkeparti, Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Venstre, Vera Lyskløtt, viser til Regjeringens framlegg om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2007.

Komiteen mener det må være samsvar mellom de midler som stilles til disposisjon og de oppgaver det er forventet at kommunesektoren skal utføre.

Komiteen vil også påpeke at det er viktig med fortsatt fornyings- og omstillingsarbeid i kommunesektoren, slik at en størst mulig del av ressursene går til bedring av tjenestetilbudet. Det er kommunene og fylkeskommunene selv som har primæransvaret for dette.

Komiteen vil understreke betydningen av at kommunesektoren settes i stand til å møte framtidens utfordringer. Økt eldreandel i befolkningen betyr at behovet for omsorg og hjelp til å klare hverdagene - enten det er hjemme eller på en institusjon - øker.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har som utgangspunkt en tro på et levende folkestyre og en bærekraftig utvikling basert på fellesskapsløsninger. En av hovedoppgavene er å styrke det offentlige tilbudet på de sentrale velferdsoppgavene - helse, omsorg og utdanning, inkludert arbeidet med å avskaffe fattigdom i Norge. Kommunene er nærmest til å tilrettelegge de gode løsningene for den enkelte, og til å gjøre de gode prioriteringene av fellesskapets midler. For å klare dette må kommunene ha handlingsrom og virkemidler, og det må legges til rette for et enda bedre samarbeid mellom aktørene i offentlig sektor, slik at ressursene utnyttes best mulig.

Flertallet legger vekt på å styrke den lokale velferden. For å oppnå likeverdige tjenester over hele landet, kreves en sterk offentlig sektor basert på fellesløsninger, gode lokalsamfunn og et levende folkestyre.

Flertallet vil understreke behovet for en kraftig satsing på kommunal sektor.

Flertallet vil understreke at kommunene er den viktigste leverandøren av grunnleggende velferdstjenester i samfunnsfellesskapet. Disse tjenestene blir finansiert gjennom skatteinntekter, rammetilskudd, øremerkede tilskudd og brukerbetaling.

Flertallet registrerer at Regjeringen i tillegg til økt tjenestetilbud som følge av sterk inntektsvekst, også forventer at det er mulighet for ytterligere bedring av tjenestetilbudet gjennom fornyings- og effektiviseringstiltak i kommunesektoren.

Flertallet er i likhet med Regjeringen opptatt av kvalitet i tjenestene. Vi har stor tillit til at kommunene vil bruke pengene fornuftig, og finne fram til gode løsninger på lokale omstillingsbehov uten detaljstyring. Vi ønsker en sterk offentlig sektor som kan gi innbyggerne gode velferdstjenester og medbestemmelse, uavhengig av geografi og lokale inntekter. Et godt samspill med arbeidstakerne og deres organisasjoner er avgjørende for dette arbeidet.

Flertallet mener at kommunene skal ha en sentral rolle i samfunnsutviklingen. Flertallet vil overføre mer ansvar fra staten til kommunal sektor, og vil gi kommunene frihet til å ta ansvar for en større del av den offentlig finansierte velferden. Flertallet vil derfor erstatte statlig øremerking av midler med inntekter kommunene fritt kan disponere. Veksten i kommunenes inntekter skal i hovedsak være fritt disponible inntekter, slik at kommunene kan vektlegge egne innbyggeres ønsker og behov.

Flertallet mener kommunene har gode muligheter til å skape målrettede og effektive løsninger for folk ved å se sine mange oppgaver og tjenesteområder i sammenheng. Når offentlige tjenester samordnes, skal ansvaret for tjenestene i størst mulig grad plasseres i kommunene.

Flertallet viser til at Kommunenes Sentralforbund (KS) og Regjeringen er enige om at konsultasjonsordningen skal utvikles og gjøres mer forpliktende. Utviklingsarbeidet skal gjennomføres i løpet av 2006, slik at arbeidet med kommuneopplegget i statsbudsjettet for 2008 kan skje innenfor rammene av en mer forpliktende konsultasjonsordning. Det legges opp til at de mest sentrale elementene i videreutviklingen av ordningen skal være å arbeide videre med bilaterale samarbeidsavtaler og kostnadsberegninger av reformer i kommunesektoren.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er fornøyd med at Regjeringen viderefører den velferdspolitiske snuoperasjonen som er varslet i Soria Moria-erklæringen og som har gitt kommunesektoren et historisk økonomisk løft inneværende år.

Dette flertallet er enig med Regjeringen i at kommunesektoren i all hovedsak skal finansieres gjennom frie inntekter. Etter at regjeringen Stoltenberg II overtok, er de frie inntektene økt med til sammen om lag 8 mrd. kroner i 2006 og 2007. Forslaget til vekst i

frie inntekter for 2007 på mellom 2 til 2,5 mrd. kroner, legger forholdene til rette for en bedre skole og en bedre eldreomsorg. I tillegg kommer en vekst i andre satsinger på mellom 2 og 2,5 mrd. kroner, slik at den samlede inntektsveksten for kommunene blir på mellom 4 og 5 mrd. kroner. Dette flertallet vil imidlertid understreke at Regjeringen her bidrar til at kommunene får det nødvendige handlingsrommet, men at kommunene må ta sin del av jobben og levere tjenester av høy kvalitet.

Dette flertallet vil understreke at selv om den finansielle situasjonen i kommunesektoren er betydelig forbedret, er det fortsatt behov for en langsiktig opptrappingsplan for kommuneøkonomien. Dette flertallet viser til at det er bred enighet om at netto driftsresultat i kommunesektoren over tid bør ligge på 3 pst. Det er vesentlig at det må være samsvar mellom oppgaver og ressurser for på sikt å opprettholde balansen i økonomien. Dette flertallet forutsetter at Regjeringen følger opp dette.

Dette flertallet er bekymret over det store vedlikeholdsetterslepet i kommunal eiendom og bygningsmasse. Det vil være behov både for langsiktig satsing på vedlikehold av kommunal bygningsmasse, samtidig som det er behov for ekstraordinær satsing for å hente inn vedlikeholdsetterslepet. Dette flertallet ber Regjeringen ha fokus på dette, og i samarbeid med kommunesektoren bidra til at bygningsvedlikehold prioriteres høyere.

Dette flertallet er fornøyd med at Regjeringen vil bidra ved å støtte fornyingsprosjekter, blant annet satsingen "Smilende kommuner". Gjennom arbeidet med "Smilende kommuner" er målet å skape kommuner som er til for innbyggerne, som er serviceorienterte og effektive, har tjenester av god kvalitet og ikke minst er gode arbeidsplasser. Dette flertallet registrerer at Regjeringen har innledet et samarbeid med KS og arbeidstakerorganisasjonene om konkrete prosjekter for å utvikle dette.

Dette flertallet vil påpeke at et av de viktigste tiltakene er å styrke økonomien i norske kommuner. I 2006 får kommunene økt sine samlede inntekter med 7,1 mrd. kroner og i 2007 4 til 5 mrd. kroner mer. Dette betyr også mer penger til eldreomsorgen. Samtidig vet vi at mer penger til kommunene alene ikke er nok. Demografiske beregninger viser at vi står overfor en sterk vekst i tallet på de eldste eldre. De neste årene kommer en betydelig økning av antall nordmenn over 85 og 90 år.

Dette flertallet vil understreke at Soria Moria-erklæringens mål om å få på plass 10 000 flere årsverk i pleie- og omsorgstjenesten i løpet av en femårsperiode, må realiseres. Dette vil innebære en betydelig styrking av kvalitet og tilbud i eldreomsorgen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at regjeringen Bondevik II i sitt budsjettforslag for 2006 la opp til en realvekst i kommunesektorens inntekter på 2,9 mrd. kroner, 1,9 mrd. kroner av inntektsveksten var i frie inntekter. På grunn av nye anslagsendringer i

St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 1 (2005-2006) på 1,2 mrd. kroner ble de frie inntektene til primærkommunene økt med ytterligere 236,25 mill. kroner. Fylkeskommunenes frie inntekter ble økt med 63,75 mill. kroner.

Disse medlemmer er fornøyd med at Regjeringen følger opp den gode økonomiske utviklingen i kommuneøkonomien.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at den helhetlige økonomiske politikken, som ble ført under regjeringen Bondevik II, og i hovedsak i samarbeid med Fremskrittspartiet, har ført til vekst og optimisme i kommunene. Det er gledelig å se at netto driftsresultat i kommunesektoren har gått fra 2,2 pst. i 2004 til 3,9 pst. i 2005. Disse medlemmer vil fremheve at foreløpige regnskapstall fra april 2006 viste at kommunesektoren i 2005 fikk en realinntektsvekst på 5,8 mrd. kroner. Disse tallene viser at god kommuneøkonomi er avhengig av mer enn størrelsen på de statlige overføringene. Økte skatteinntekter som følge av bedre rammebetingelser for næringslivet er også svært viktig for kommunene. Disse medlemmer vil fremheve at den helhetlige politikken som ble ført i forrige stortingsperiode innebar en kombinasjon av økte overføringer til kommunene sammen med en økonomisk politikk som skapte vekst og optimisme.

Disse medlemmer viser til rapport fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (april 2006). Utvalgets hovedinntrykk er at den økonomiske balansen er styrket og barnehagetilbudet er bygd ut samtidig som tjenestetilbudet på andre sentrale velferdsområder er opprettholdt. Disse medlemmer er spesielt fornøyd med at utvalget fremhever at forbedringen av driftsresultatet de to siste årene først og fremst har sammenheng med at inntektsveksten har vært høyere enn i de foregående årene. Videre vises det til at antall årstimer pr. elev i grunnskolen har økt. Innen pleie og omsorg viser foreløpige tall en økning på mellom 500 til 2 100 årsverk fra 2004-2005, og barnehagedekningen økte til 76 pst. i 2005.

Disse medlemmer vil uttrykke skepsis til Regjeringens manglende tiltak for effektivisering og modernisering i kommunesektoren. Disse medlemmer vil påpeke at en effektivisering på 1 pst. i kommunesektoren vil frigjøre om lag 2,4 mrd. kroner, som kan benyttes til enda bedre tjenester. Disse medlemmer vil fremheve at selv om kommunesektoren nå har et godt fundament, så står en overfor store utfordringer i fremtiden. Disse medlemmer viser til at høyere levealder og lavere fødselstall fører til at antall eldre øker i forhold til antall personer i yrkesaktiv alder. Det forventes at det er behov for dobbelt så mange arbeidstimer i den kommunale pleie- og omsorgstjenesten i 2060 som i 2000. Disse medlemmer vil påpeke at omstilling og fornyelse er helt nødvendige betingelser for å trygge velferden for nåværende og kommende generasjoner. Disse medlemmer mener at virkemidler, som konkurranse, fritt brukervalg og ulike former for offentlig og privat samarbeid, ikke bør uteluk-

kes av ideologiske grunner. Disse medlemmer mener det er viktigere å fokusere på målet om å trygge velferden for alle innbyggere enn å ensidig være opp-tatt av å forhindre bruk av ulike virkemidler.

Disse medlemmer har merket seg at Regjeringen i kommuneproposisjonen ikke kommer med noen nye grep eller tiltak når det gjelder inntektssystem, forpliktende flerårig opptrappingsplan for overføringer til kommunene eller når det gjelder konsultasjonsordningen mellom stat og kommune slik det varsles i Soria Moria-erklæringen. Disse medlemmer mener at det er skapt forventninger i kommunene som så langt ikke kan sies å være innfridd.

Disse medlemmer mener at lokal selvbestemmelse sikrer nærhet til beslutningene, medbestemmelse for innbyggerne og levende demokrati.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at rammefinansiering gjennom skatteinntekter og rammetilskudd bør være hovedprinsippet for finansiering av kommunesektoren. Dette må understøttes av mindre detaljert statlig regelverkstyring. Etter disse medlemmers oppfatning gir rammestyring gode forutsetninger for å nå nasjonale mål, likeverdig fordeling av tjenestetilbud i ulike deler av landet, og nasjonaløkonomisk styring av kommunesektoren.

Disse medlemmer slutter seg til at kommunesektoren må få bedre rammevilkår og økt handlingsrom. Bare slik stimuleres det til nytenking og omstilling i kommunesektoren. Et vitalt lokaldemokrati er en verdi i seg selv, og det lokale demokratiet må gis vide rammer. Dette kan skje samtidig som innbyggernes rettssikkerhet ivaretas. Kommunene har nærhet til innbyggerne og kan derfor best ivareta ansvaret for viktige velferdsgoder. Det lokale selvstyret gir både effektiv utnyttelse av ressursene og tjenester best tilpasset innbyggernes behov. I tillegg til økte rammer er det viktig at det foregår en nedbygging av lover og regler, forenkling, reduksjon og samordning av statens rapporterings- og tilsynskrav.

Disse medlemmer understreker at disse endringene er et vilkår for et vitalt, robust og bærekraftig lokaldemokrati. Disse medlemmer vil derfor arbeide for at staten styrer gjennom rammer slik at kommunenes handlefrihet øker og lokaldemokratiet styrkes.

Disse medlemmer mener videre at lokale folkevalgte får økt handlingsrom og gode rammevilkår, vil stimulere til nytenking, omstilling og utvikling.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil at kommunen skal arbeide for større valgfrihet innenfor skole, omsorg og andre områder. Ordninger hvor "pengene følger brukeren" kan bidra til å skape valgfrihet. Slike ordninger bør gi innbyggerne mulighet til å velge på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Ordningen må likevel i størst mulig grad utformes lokalt, fordi det skaper større mangfold, og tar hensyn til lokalsamfunnets ønsker og behov.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at disse medlemmer har et annet kommunalpolitisk utgangspunkt enn de andre partiene, og at kjernen i disse medlemmers kommunepolitikk er å øke enkeltmenneskets handlefrihet gjennom å begrense offentlige inngrep og restriksjoner. Det offentlige skal derfor ikke ta på seg oppgaver som enkeltpersoner, bedrifter eller private kan løse like godt eller bedre. Disse medlemmer vil fremheve at kommunenes og lokaldemokratiets rolle er å sikre enkeltmennesket valgfrihet og mulighet til å i størst mulig grad påvirke beslutninger som angår dem selv. Samtidig ser disse medlemmer at det på grunn av blant annet stordriftsfordeler er hensiktsmessig at en del klart avgrensede offentlige oppgaver løses og finansieres av staten.

Disse medlemmer mener at kommunene bør ha den nødvendige friheten til å legge til rette for vekst og velstandssøkning, og tar avstand fra de delene av Regjeringens politikk som går ut på å hindre utvikling og økonomisk vekst. Disse medlemmer viser til at økonomisk vekst i løpet av de siste 200 årene gjør at mennesker som lever i dag, har en høyere levestandard enn noen generasjoner før oss. I løpet av 1990-tallet ble 3 milliarder mennesker integrert inn i den globale verdensøkonomien, og andelen av verdens befolkning som lever for under 1 US-dollar om dagen er halvert siden 1981. Disse medlemmer påpeker at økonomisk vekst og velstandssøkning er en pågående prosess Norge også tar del i, og at denne prosessen øker enkeltmenneskets muligheter og handlefrihet.

Disse medlemmer viser til at Kommunenes Sentralforbund (KS) har regnet ut at Regjeringens løfter til kommunene i Soria Moria-erklæringen koster minst 20 mrd. kroner å gjennomføre, og påpeker at Regjeringen i Kommuneproposisjonen for 2007 ikke er i nærheten av å bevilge nok penger til at valgloftene kan innfris.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at det i Kommuneproposisjonen blant annet fremmes løfter om å styrke pleie- og omsorgstjenesten med 2 000 årsverk, oppjustering av vedlikeholdet slik at bygningskapitalen kan bevares, og dekning av ekstrakostnader knyttet til gjennomføringen av NAV-reformen. Bare disse tre løftene alene koster flere milliarder å innfri, og det ser ikke ut til at Regjeringen i Kommuneproposisjonen tar høyde for at demografiske endringer vil øke kostnadsnivået betraktelig. Disse medlemmer er av den oppfatning at økningen på 2 til 2,5 mrd. i frie midler i 2007 er for svakt i forhold til nivået på Regjeringens løfter.

Disse medlemmer mener at dagens inntektssystem gjør at kommuner som legger til rette for næringsliv og nettoinnflytting bare får beholde en liten del av merinntektene de greier å generere, og disse medlemmer er bekymret for at dette ikke gir kommunene sterke nok incentiver til å føre en politikk lokalt som er til beste for kommunenes innbyggere og for landet sett under ett. Disse medlemmer har sett fordelene av konkurranse innen en rekke andre områder, og ser et stort potensial hvis kommunene på samme måte kon-

kurrerer om å tiltrekke næringsliv og dyktige samfunnsborgere. Disse medlemmer ser at dagens system medfører en for stor omfordeling til enkelte kommuner på bekostning av andre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker at beslutninger skal fattes så nær landets innbyggere som mulig. Dette innebærer en betydelig desentralisering av makt der innbyggerne får større påvirkningsmulighet over sin egen tilværelse enn i dag. Kommunene skal ikke bare administrere statlige ordninger, men ha reell innflytelse over politikken på områder som angår kommunens innbyggere utover grunnleggende velferdstjenester som det er et nasjonalt ansvar å ivareta.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre synes fylkesmannens rolle overfor kommunene er problematisk, særlig i areal- og plansaker. Disse medlemmer påpeker at selv enstemmige kommunestyrevedtak har blitt overprøvd, ikke fordi vedtakene har vært i strid med statlige regler og retningslinjer, men fordi en saksbehandler hos fylkesmannen har en annen skjønnsmessig vurdering enn lokalpolitikerne. Disse medlemmer viser til at det er et viktig prinsipp i et demokrati at politikernes rolle er å ta beslutninger, og at byråkratiets rolle er å gjennomføre disse beslutningene. Disse medlemmer peker på at plan- og arealsaker er av stor lokalpolitisk interesse, og at lokaldemokratiet vingeklippes når fagutdannede byråkrater avgjør slike saker.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å gjeninnføre lokalpolitikernes reelle selvråderett, og overlate lovlighetskontroll av kommunale planvedtak til en forvaltningsdomstol. Skjønnsutøvelse bør helt og holdent overlates til kommunepolitikkerne.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er skuffet over at Kommuneproposisjonen ikke nevner utfordringsrett - et velegnet virkemiddel for konkurranseutsetting i kommunal sektor. Disse medlemmer viser til at kommunene fortsatt har mulighet til å innføre utfordringsrett lokalt, og ønsker at Regjeringen utarbeider klare planer for veiledning til de kommuner som ønsker å sette i gang slike tiltak.

Disse medlemmer mener ikke at konkurranseutsetting er privatiseringsverktøy, men et virkemiddel for å optimalisere tilbudet til kommunenes innbyggere. For disse medlemmer er det likegyldig om et privat eller et offentlig selskap vinner en anbudsrunde, fordi det avgjørende er kvaliteten på og omfanget av tjenestene til brukerne.

På denne bakgrunn vil disse medlemmer fremme følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen iverksette en informasjonskampanje overfor kommunene som forteller om mulighetene knyttet til utfordringsrett."

Disse medlemmer mener at krav om effektivisering må kunne stilles til kommunesektoren på samme måte som til det private næringsliv. Det bør ikke være slik at kommunesektoren skal kunne drive sin virksomhet skjermet fra krav om effektiv og rasjonell drift, og sektoren bør heller ikke være skjermet fra ordinær konkurranse fra det private næringsliv. I mange kommuner er det ideologisk motstand mot å konkurranseutsette kommunale tjenester, men det bør ikke være til hinder for at Stortinget stiller krav til at den kommunale tjenesteproduksjonen skal foregå på en mest mulig effektiv måte.

Disse medlemmer mener det er uakseptabelt at ideologisk begrunnet skjerming av kommunal tjenesteproduksjon skal føre til dyrere og dårligere kommunal service, og at det generelle skatte- og avgiftsnivået skal økes som en følge av denne ideologiske forankringen. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av konkurranseutsetting for å møte morgendagens krav fra innbyggerne.

1.3 Gjennomgang av inntektssystemet

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, registrerer at Regjeringen som en oppfølging av Borge-utvalget har besluttet å foreta en egen gjennomgang av inntektssystemet. I den sammenheng vil også selskapsskatten som kommunal skatt bli vurdert. Flertallet viser videre til at Regjeringen legger opp til å fremme forslag til endringer i inntektssystemet for kommunene i Kommuneproposisjonen for 2009.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til Borge-utvalgets faglige utredning av inntektssystemet for kommunene og fylkeskommunene og til at NOU 2005:18 Fordeling, forenkling, forbedring har vært på bred, offentlig høring. Disse medlemmer registrerer at Regjeringen ikke legger frem forslag til endringer i inntektssystemet i kommuneproposisjonen for 2007, men i stedet har besluttet å foreta en egen gjennomgang av inntektssystemet. Disse medlemmer viser til at det ikke legges opp til å fremme forslag til endringer for kommunene før i Kommuneproposisjonen for 2009. Disse medlemmer viser til at det faglige grunnlaget for å begynne arbeidet med et nytt og rettferdig inntektssystem var klart i 2005. Det var gitt tydelige politiske signaler fra alle politiske partier om at det ikke var ønskelig å gjennomføre Borge-utvalgets innstilling. Disse medlemmer er derfor forundret over at Regjeringen ikke nedsatte et politisk utvalg umiddelbart, men isteden valgte å trenere et arbeid som haster for kommunesektoren. Disse medlemmer er spesielt bekymret for vekstkommunenes situasjon. For mange av disse kommunene, som stadig får flere innbyggere, er det spesielt viktig at arbeidet med å innføre et rettferdig inntektssystem ikke treneres. Disse medlemmer viser til at dersom Regjeringen hadde satt ned et politisk utvalg umiddelbart, kunne et nytt inntektssystem vært gjennomført allerede i 2008.

Disse medlemmer er kjent med at Regjeringen vil nedsette et utvalg som kun består av representanter for regjeringspartiene. Dette vil ikke være et bredt sammensatt og demokratisk utvalg, og disse medlemmer mener derfor at det regjeringsnedsatte utvalget må bestå av representanter fra alle partier. I tillegg mener disse medlemmer at Kommunenes Sentralforbund bør være representert.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn foreslå følgende:

"Stortinget ber Regjeringen nedsette et bredt politisk og partssammensatt utvalg for å utarbeide et nytt og rettferdig inntektssystem for kommunesektoren."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet påpeker at dagens ordninger overfor kommunene på mange områder er ineffektive og uhensiktsmessige, og at de gir incentiver til suboptimale lokale løsninger. Disse medlemmer tror ikke dette skyldes en bevisst politikk fra de andre politiske partienes side, men at man altfor lenge har lappet på et utdatert system fremfor å erstatte det med noe nytt og bedre.

Disse medlemmer mener at dagens inntektssystem er unødvendig komplisert, og viser til at bare noen ganske få vet hvordan inntektsutjevningen, innbyggertilskuddet, regionaltilskuddet, nordnorgetilskuddet, momskompensasjonsordningen og fordelingen av selskapsskatten egentlig fungerer.

Disse medlemmer ser at kommunene pålegges oppgaver fra staten, uten at staten nødvendigvis følger opp med de nødvendige bevilgningene. Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet ønsker å overføre finansieringsansvaret for primæroppgavene skole, helse og omsorg til staten gjennom en differensiert stykkprisfinansiering. Dette har til hensikt å gi en jevnere standard på de grunnleggende velferdstjenestene landet over, uavhengig av kommunenes ulike politiske prioriteringer. Et slikt statlig finansiert stykkprissystem vil også skjerme tjenester mot tilfeldige svingninger i kommunenes økonomi, slik vi blant annet er vitne til ved fallende skatteinntekter. Disse medlemmer viser til at stykkprissystemet ikke fratar kommunene rollen som formelt og reelt ansvarlig for at det tilbys et godt og tilstrekkelig tjenestetilbud, og at den praktiske forskjellen for kommuneadministrasjonen i de kommuner som i dag har skilt ut sine tjenesteoppgaver som selvstendige enheter, vil være minimal utover økt forutsigbarhet.

Disse medlemmer viser til at Statistisk sentralbyrå (SSB) i analysen "Inntektselastisiteter for kommunale tjenester" (2006) dokumenterer at nasjonalt prioriterte velferdstjenester som utdanning, pleie og omsorg, sosialhjelp og barnevern prioriteres forholdsvis lavt når kommunene får ekstra frie inntekter. Disse medlemmer deler derfor ikke Regjeringens syn om at økte generelle overføringer automatisk vil føre til styrking av de sektorene man ønsker å styrke, men at mye av pengene isteden vil gå til større administrasjon og ikke-lovpålagte oppgaver. Disse medlemmer peker på at dette problemet ikke hadde eksis-

tert i et system med stykkprisfinansiering, og disse medlemmer ønsker derfor i større grad enn Regjeringen å øremerke penger som overføres til kommunene inntil man har fått innført stykkprisfinansiering.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen avvikle dagens rammefinansieringssystem og erstatte dette med et nytt system for direkte statlig stykkprisfinansiering av grunnleggende velferdstjenester som helse, omsorg, grunnskole, videregående utdanning samt sosiale tjenester."

Disse medlemmer viser til at kommunene i dag bare har kontroll over kostnadssiden i sine budsjetter, og at dette bidrar til å redusere kommunepolitikerne til rene administratorer. I dagens finansieringsmodell er faktisk kommunene prisgitt Stortingets behandling av statsbudsjettet i forhold til hvilke inntekter som skal komme kommunen til gode i det kommende året. Dette opplever disse medlemmer som en dårlig og lite demokratisk ordning, som i stor grad ødelegger for et levende lokaldemokrati. Disse medlemmer ønsker å gi kommunene mulighet til å justere egne inntekter, men ser at dette forutsetter radikale endringer i dagens system. Disse medlemmer peker på at dette ikke er mulig å gjennomføre innenfor dagens inntektssystem før stykkprisfinansiering av primære velferdstjenester er innført.

1.4 Eiendomsskatt

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser videre til at Regjeringen i Ot.prp. nr. 77 (2005-2006) foreslår endringer i lov om eiendomsskatt. Dagens regler om avgrensning til "områder utbygd på byvis" og "verk og bruk" foreslås videreført kombinert med en alternativ adgang til å skrive ut eiendomsskatt i hele kommunen. Kommunene vil med dette forslaget få økt handlingsrom i utformingen av en eventuell eiendomsskatt. Forslaget vil kunne minske avgrensningsproblemene ved utskrivning av eiendomsskatt, og gi mulighet til skattemessig likebehandling av eiendom innenfor kommunen. For øvrig videreføres i all hovedsak gjeldende regler. Det frivillige unntaket for jord- og skogbrukseiendom gjøres imidlertid obligatorisk. Unntaket omfatter bare næringsdelen av slik eiendom.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre går imot Regjeringens forslag i Ot.prp. nr. 77 (2005-2006) om å endre begrensningen i eiendomsskatteloven. Disse medlemmer mener den foreslåtte endringen vil gi økt skattebyrde for en rekke eiendomsbesittere, og innebære en merbelastning for mange hytteeiere uten at man påviselig får noe mer igjen av det offentlige for en slik økt skattelegging. Disse medlemmer vil samtidig understreke at hytteeiere sjelden har stemmerett ved lokalvalg i de kommunene der de har hytter.

Disse medlemmer støtter heller ikke Regjeringens forslag om at dagens frivillige fritak for jord- og skogbrukseiendom gjøres om til et obligatorisk fritak.

Disse medlemmer mener at eiendomsskatt er en uheldig dobbeltbeskatning, og disse medlemmer går derfor sterkt mot forslaget om å utvide denne skatten til også å gjelde hus og hytter som ligger i områder som ikke er "utbygd på byvis".

Disse medlemmer vil derfor stemme mot lovendringen som vil gjøre det mulig å utvide det geografiske området for eiendomsskatt. Disse medlemmer viser ellers til sine respektive partiers merknader i Innst. O. nr. 65 (2005-2006).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet arbeider for at eiendomsskatteloven avvikles, slik at det i fremtiden ikke gis mulighet for kommuner til å utskrive denne usosiale og urettferdige skatten. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til Fremskrittspartiets forslag i Innst. O. nr. 65 (2005-2006) om å avvikle eiendomsskatten fra og med 2007.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre vil innledningsvis gi sin tilslutning til at eiendomsskatten skal være en frivillig kommunal skatt. Disse medlemmer viser til at spørsmålet om virkeområde til eiendomsskatteloven har vært vurdert i ulike sammenhenger og at særlig spørsmålet om hva som inngår i områder "utbygd på byvis" har gitt vanskelige avgrensninger. Disse medlemmer vil peke på at det også lokalt må være et visst samsvar mellom de skatter/avgifter som innbetales og de tjenester av teknisk karakter som kommunen yter. I mange kommuner kan det være betydelige forskjeller mellom tjenester i tettbygde kontra grise- og skogbrukseiendom. Disse medlemmer savner en nærmere vurdering av dette i det fremsatte lovforslaget og vil understreke at dette er forhold som har betydning for om eiendomsskatten fremstår som rimelig for befolkningen.

Inntil slik vurdering foreligger, vil disse medlemmer avvende de fremsatte forslag fra Regjeringen. Disse medlemmer viser til at Regjeringen vil fremme ytterligere endringer i loven på et senere tidspunkt og vil be om at en vurdering av eiendomsskatt kontra tjenestenivå legges frem i en slik sammenheng. På denne bakgrunn vil disse medlemmer nå avvise Regjeringens forslag i Ot.prp. nr. 77 (2005-2006).

Disse medlemmer gir sin tilslutning til at dagens frivillige fritak for jord- og skogbrukseiendom gjøres obligatorisk.

1.5 Forvaltningsreformen

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, registrerer at Regjeringen arbeider med en forvaltningsreform knyttet til regionnivået. Flertallet imøteser Regjeringens framlegg til Stortinget inneværende år. Flertallet vil understreke behovet for reell desentralisering av makt, og at regionene gis en oppgaveportefølje innenfor sentrale samfunnsområder som bidrar til økt legitimitet, styrket demokratisk

kontroll og mulighet for reelle politiske prioriteringer på regionalt nivå.

Komiteens medlem fra Venstre forutsetter at Regjeringen vil foreslå å flytte styringen av sykehuse til det regionale nivået.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at Norge er et lite land med 4,5 millioner innbyggere, og at fylkeskommunene er et unødvendig og fordyrende forvaltningsnivå. Disse medlemmer registrerer at stadig flere ser at dagens fylkeskommuner ikke lenger har noe eksistensgrunnlag, men er skuffet over at Regjeringen ønsker å gi dette nivået nye oppgaver gjennom en forvaltningsreform fremfor å fjerne det helt. Det mest fornuftige hadde etter disse medlemmers mening vært å legge ned fylkene, fordele oppgavene mellom kommunene og staten, og derved redusere unødvendig byråkrati og ressursbruk.

Disse medlemmer peker på at forvaltningsreformen kan bli dyr for landet hvis vi ender opp med et utall små byråkratiske regioner, og en rekke ordførere rundt omkring i landet er bekymret for at regionene skal gis et eksistensgrunnlag på bekostning av lokaldemokratiet og kommunenes handlefrihet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om å etablere en ny forvaltningsstruktur med bare to folkevalgte nivåer, stat og kommune."

1.6 Momskompensasjonsordningen

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til at Regjeringen har momskompensasjonsordningen for kommunene til fortsatt vurdering, og vil komme tilbake til Stortinget med dette i forbindelse med statsbudsjettet for 2007.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, mener det er behov for en grundig vurdering av denne ordningen av flere grunner, også det betydelige administrative merarbeidet ordningen påfører sektoren.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at momskompensasjonsordningen var ment å gi private og kommunale tjenestetilbydere like rammevilkår, og at dette skulle gjøre det lettere for kommunene å konkurransenutsette egnede tjenesteområder.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet påpeker at ordningen i dag belønner kommuner som kjøper mindre tjenester eksternt enn gjennomsnittet, fordi kompensasjon gis etter sjablong, og ikke

etter hvor mye merverdiavgift som faktisk er betalt. Disse medlemmer mener dette er svært uheldig, og ønsker en nøytral ordning som gir private og kommunale tjenestetilbydere like rammevilkår. Disse medlemmer vil samtidig påpeke at dagens ordning er dyr og ressurskrevende, og viser til at mange kommuner har egne ansatte som utelukkende jobber med maksimering av kommunens inntekter ut ifra moms-kompensasjonsordningen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket som gjelder for private virksomheter, og legge frem forslag om å erstatte dagens momskompensasjonsordning med en bedre og mer effektiv løsning."

2. DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR 2007

2.1 Sammendrag

Det økonomiske opplegget for 2007 innebærer fortsatt sterk realvekst i kommunesektorens inntekter. I 2007 legger Regjeringen opp til realvekst i kommunesektorens samlede inntekter på mellom 4 og 5 mrd. kroner.

Av veksten i samlede inntekter vil mellom 2 og 2 1/2 mrd. kroner komme som frie inntekter. På grunn av fortsatt sterk vekst i antallet 16-18-åringer, vil fylkeskommunene få en noe sterkere relativ vekst i de frie inntektene enn kommunene. I 2006 er de frie inntektene økt med 5,7 mill. kroner. Veksten i frie inntekter i 2007 kommer i tillegg til det inntektsløftet kommunesektoren har fått i år. Dette innebærer at de frie inntektene samlet sett vil øke med om lag 8 mrd. kroner i løpet av 2006 og 2007.

Regjeringen vil gjennomføre en flerårig opptrappingsplan for å rette opp den økonomiske ubalansen i kommunesektoren.

Kommunesektoren har brukt deler av inntektsveksten de to siste årene til å rette opp den finansielle ubalansen. Utfordringen nå blir å opprettholde den finansielle balansen i kommunesektoren. Med det vedtatte økonomiske opplegget for 2006 og ytterligere inntektsvekst i 2007 vil kommunesektoren ha rammebetingelser for å oppnå bedret tjenesteyting.

Kommunesektoren må sørge for at inntektsveksten benyttes til å gi innbyggerne et bedre tjenestetilbud. Kommunesektoren har de senere årene gjennomført omfattende omstillings- og effektiviseringsprosesser. Det er viktig med fortsatt fornyings- og omstillingstiltak i kommunesektoren, slik at en størst mulig del av tilgjengelige ressurser går til bedring av tjenestetilbudet. Regjeringen legger til grunn at det er et effektiviseringspotensial i kommunesektoren. Dersom kommunesektoren effektiviserer virksomheten med 1/4 prosent, tilsvarer dette et beløp på om lag 600 mill. kroner som kan brukes til en ytterligere styrking av tjenestetilbudet.

Innenfor veksten i de samlede inntektene vil det ligge midler til barnehagesektoren, opptrappingsplanen for psykiatri og tiltak innenfor skolen. Det vil bli lagt fram konkrete bevilgningsforslag knyttet til disse formålene i statsbudsjettet for 2007.

Forslaget til vekst i frie inntekter legger forholdene til rette for 2 000 nye årsverk i pleie- og omsorgssektoren i 2007.

De kommunale og fylkeskommunale skattørene vil på vanlig måte fastsettes ved behandlingen av statsbudsjettet til høsten. Det legges opp til at skattøren fastsettes slik at det blir om lag lik prosentvis vekst i skatteinntektene og rammetilskuddene.

Regjeringen har besluttet å foreta en egen gjennomgang av inntektssystemet. Regjeringen vil i den sammenheng vurdere selskapsskatten som kommunal skatt. Regjeringen legger derfor opp til å fremme forslag til endringer i inntektssystemet for kommunene i kommuneproposisjonen for 2009. Når det gjelder fylkeskommunene, legger Regjeringen opp til å se utvalgets forslag til endringer i inntektssystemet i sammenheng med forvaltningsreformen.

Inntil spørsmålet om kommunal selskapsskatt er avklart, foreslås det at nåværende ordning med å tilføre Kommunene selskapsskatt som rammeoverføring, videreføres. Det foreslås at selskapsskatten videreføres på om lag samme reelle nivå i 2007 som i 2006, tilsvarende drøyt 5 mrd. kroner. Dette svarer til at satsen for selskapsskatt reduseres fra 4,25 pst. i 2006 til 3,5 pst. i 2007.

Det må være samsvar mellom kommunesektorens oppgaver og tilgjengelige ressurser. Når nye oppgaver legges til kommunene eller det vedtas nye regler som påfører kommunene økte utgifter, skal det gis kompensasjon for merutgiftene ved at inntektsrammene for kommunesektoren økes tilsvarende. Tilsvarende skal inntektsrammene reduseres dersom kommunene avlastes for oppgaver, eller nytt regelverk medfører innsparinger for kommunene.

2.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen legger fram et økonomisk opplegg for kommunesektoren som tar høyde for de utfordringer kommunal sektor står overfor. Regjeringen følger opp Soria Moria-erklæringen hvor en har gitt uttrykk for betydelige ambisjoner når det gjelder å gi befolkningen et bedre tjenestetilbud innen blant annet skole og eldreomsorg i løpet av denne stortingsperioden. For å oppnå dette er det nødvendig med fortsatt sterk økning i de frie inntektene. Regjeringen legger opp til en samlet økning i kommunesektorens inntekter på mellom 4 og 5 mrd. kroner, hvor 2 til 2,5 mrd. kroner kommer som vekst i frie inntekter. I statsbudsjettet for 2006 ble de frie inntektene økt med 5,7 mrd. kroner. Veksten i frie inntekter i 2007 kommer i tillegg til det inntektsløftet kommunesektoren har fått i år. Dette innebærer at de frie inntektene samlet sett vil øke med om lag 8 mrd. kroner i løpet av 2006 og 2007. Flertallet er fornøyd med

dette, og vil påpeke viktigheten av at kommuneøkonomien styrkes ytterligere i årene framover.

Flertallet er enig med Regjeringen i at det kommunale tjenestetilbudet ennå ikke er godt nok. Omfanget og kvaliteten på kommunale tjenester må heves. Det krever at kommuneøkonomien styrkes. Veksten i frie inntekter i 2006 og 2007 legger forholdene til rette for bedre kommunale tjenester. Kommunesektoren må nå sørge for at inntektsveksten benyttes til å gi innbyggerne et bedre tjenestetilbud.

Flertallet er enig med Regjeringen i at arbeidet med effektivisering og fornying fortsetter i kommunene. Effektiviseringsgevinster bør brukes til å bedre tjenestetilbudet til innbyggerne.

Flertallet viser videre til at det i satsingen på kommunesektoren for 2007 legges opp til at veksten i frie inntekter skal være på mellom 2 til 2,5 mrd. kroner. Komiteen viser til at Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anslår merkostnaden knyttet til demografisk utvikling til å være på om lag 1,4 mrd. kroner. Dette innebærer at det er handlingsrom til styrking av velferdstilbudet.

Flertallet viser videre til at det i tillegg til veksten i frie inntekter også legges opp til andre satsinger overfor kommunesektoren på mellom 2 til 2,5 mrd. kroner. Størsteparten av disse midlene er knyttet til gjennomføringen av barnehagereformen, opptrappingsplanen for psykiatri og tiltak innenfor skolen. Dette vil bidra til et bedret tjenestetilbud.

Flertallet registrerer med tilfredshet at Kommunenes Sentralforbund er enig i at Regjeringens opplegg gir rom for bedre tilbud i kommunene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener at veksten i frie inntekter må utgjøre minst 2 1/2 mrd. kroner av den totale veksten i de samlede inntekter til kommunesektoren. Slik vil den positive økonomiske veksten som har vært i kommunesektoren i perioden fra 2004 til og med 2006, videreføres.

Disse medlemmer viser til at det legges opp til en vekst i frie inntekter på mellom 2 og 2,5 mrd. kroner og videre at disse midlene skal kunne dekke både utgiftene til flere skoleelever og flere eldre, satsing på 2000 nye årsverk og kommunenes utgifter med oppstart av NAV-reformen. Disse medlemmer kan vanskelig se at det kan være stor nok økning i de frie midlene til at det gir rom for hele 2000 nye årsverk i tillegg til de årsverk som ligger i befolkningsutviklingen, og mener at det økonomiske handlingsrommet for kommunene blir lite når så stor del av de frie midlene er bundet opp med så store føringar. Videre gir ikke veksten i de frie inntektene rom for både å utvide tjenestetilbudet og å øke vedlikehold i kommunal sektor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil videre påpeke utfordringene med sterkt økende elevtall i den videregående skolen. Dette vil kreve økte midler til fylkeskommunene. Lønnsoppgjøret for kommunal sektor er beregnet til 3,92 pst.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen skriver i proposisjonen at det i forslaget til statsbudsjett for 2007 vil bli lagt opp til at det blir om lag lik prosentvis vekst i skatteinntektene og rammetilskuddet. Disse medlemmer viser til at Regjeringens endringer i kommuneopplegget for 2006 førte til at andelen av kommunens inntekter som kommer som skatteinntekter, ble redusert. Disse medlemmer mener derfor at kommunens andel av skatteøret må økes, slik at opplegget for 2007 innebærer at en når målsettingen om at halvparten av kommunens inntekter kommer som skatteinntekter.

Disse medlemmer foreslår derfor:

"Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2007 styrke kommunesektoren gjennom mer frie økonomiske midler, blant annet ved å øke kommunens andel av skatteøret."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre legger til grunn at dette er økonomiske rammer som gjør kommunene i stand til å videreføre det nivået på kommunale tjenester som er bygget opp til nå når en tar hensyn til den demografiske utviklingen. Disse medlemmer er enige med Regjeringen i at selv om kommunesektoren de siste årene har gjennomført omstillings- og effektiviseringsprosesser, så er det fortsatt et effektiviseringspotensial i kommunesektoren. Med det økonomiske opplegget Regjeringen foreslår er det midler som frigjøres gjennom effektivisering av offentlig sektor som vil kunne brukes til kvalitetshevinger i pleie og omsorg og skolen. Kommunesektoren har et stort underdekket behov for vedlikehold av bygninger og anlegg. Disse medlemmer vil vise til brevet fra kommunal- og regionalministeren av 22. mai 2006 til komiteen, der hun skriver at et høyere nivå på vedlikehold av den kommunale bygningsmassen er en del av kommunesektorens løpende oppgaver, og en økt satsing på dette vil på kort sikt medføre en svekkelse av netto driftsresultat, men vil være lønnsomt for kommunene på lengre sikt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å styrke kommunenes økonomi, og mener Regjeringens tilbud til kommunene med en økning på mellom 4 og 5 mrd. kroner i samlede inntekter for 2007, er for svakt. Disse medlemmer ønsker å tilføre rundt 1 mrd. kroner mer til kommunene i 2007 enn det Regjeringen legger opp til. Dette for å minske gapet mellom finansiering og oppgaver, samt å ta høyde for demografiske endringer i befolkningen. For å sikre at inntektsveksten anvendes til grunnleggende velferdstjenester bør deler av veksten øremerkes grunnleggende velferdstjenester.

Disse medlemmer påpeker at Regjeringen har kommet med dyre løfter på vegne av kommunene, og at Kommunenes Sentralforbund har kommet frem til en prislapp på 20 mrd. kroner for løftene som ble gitt i Soria Moria-erklæringen. Disse medlemmer

hadde derfor forventet signaler om flere milliarder i Kommuneproposisjonen enn det Regjeringen har kommet med, og viser til at det i proposisjonen fremmes nye løfter i milliardklassen. Disse medlemmer vil særlig peke på tre løfter som til sammen koster milliarder å innfri: tusener av nye årsverk innen pleie og omsorg, oppjustering av vedlikehold slik at bygningskapital bevares, og dekning av ekstrakostnader knyttet til NAV-reformen. Disse medlemmer vil samtidig påpeke at demografiske endringer i befolkningen gir et økt kostnadsnivå i perioden, særlig når det gjelder de eldre og de aller yngste, og at dette til sammen med flere oppgaver gjør at Regjeringens forslag for 2007 i beste fall innebærer en nullvekst for kommunene.

Disse medlemmer vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

"I

Veksten i kommunesektorenes samlede inntekter skal være på mellom 5 og 6 mrd. kroner for 2007.

II

En større andel av veksten i kommunenes samlede inntekter skal øremerkes grunnleggende velferdstjenester."

Disse medlemmer viser til at Kommunenes Sentralforbund har dokumentert et vedlikeholdsetterlep på 40 mrd. kroner for kommunal sektor, og dette er bakgrunnen for at disse medlemmer ønsker å foreslå at kommunene bruker noe av økningen i frie midler til vedlikehold. Ekstra midler til å dekke vedlikeholdsetterlepet bør følges opp med tiltak for å hindre at slike vedlikeholdsetterlep oppstår i fremtiden.

Disse medlemmer vil understreke at det er et stort effektiviseringspotensial innen kommunal sektor. Disse medlemmer ønsker å øke bevilgningene for å løse problemene på kort sikt, samtidig som disse medlemmer ønsker å gjennomføre reformer som på sikt reduserer behovet for stadig høyere skatter og avgifter.

Disse medlemmer fremhever at kommunenes økonomi er avhengig av verdiskaping, og ønsker et system som gir kommunene sterkere incentiver til å legge til rette for verdiskaping og økonomisk vekst. Disse medlemmer viser for øvrig til Fremskrittspartiets kommende alternative statsbudsjett for 2007.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre vil i sine alternative forslag til statsbudsjett for 2007 foreslå et opplegg for kommunesektoren som innebærer et samlet økonomisk opplegg og handlefrihet for kommunesektoren på om lag det som foreslås i proposisjonen.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti vil i sitt alternative forslag til statsbudsjett for 2007 foreslå et opplegg for kommunesektoren som innebærer et samlet økonomisk opplegg og handlefrihet for kommunesektoren, som er minst på det nivå som foreslås i proposisjonen.

Selskapsskatt

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, registrerer videre at Regjeringen i påvente av en totalvurdering av kommunenes andel av selskapsskatten, holder denne på samme reelle nivå i 2007 som i 2006. Flertallet støtter dette synet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringen foreslår å redusere satsen for selskapsskatten fra 4,25 pst. i 2006 til 3,5 pst. i 2007. Det innebærer at Regjeringen foreslår å inndra 1,3 mrd. kroner som er den samlede tilleggsgevinsten for de næringsflinke kommunene i 2007. Samtidig varsler Regjeringen at de vil vurdere selskapsskatten som en kommunal skatt i forbindelse med den varslede gjennomgangen av inntektssystemet.

Disse medlemmer viser til at bakgrunnen for at regjeringen Bondevik II i samarbeid med Fremskrittspartiet innførte systemet med kommunal selskapsskatt, var at det skulle lønne seg for lokalpolitikere å skape næringsvennlige ja-kommuner. Flere kommuner arbeider aktivt og målrettet for å tiltrekke seg arbeidsplasser og bedrifter. I mange tilfeller dreier dette seg om lokaliseringer der det er steder utenfor Norge som er konkurrentene. Disse medlemmer mener at disse kommunene må belønnes gjennom inntektssystemet. Hvis det bare er utgiftsfaktorer som er avgjørende for kommunenes inntekter, så vil kommunene på sikt bli mindre flinke til å legge til rette for verdiskaping. Dermed blir de samlede ressursene vi har i samfunnet for å skape velferd, mindre. Forslaget fra Regjeringen innebærer også at spillereglene endres midt i kampen og innebærer at kommunene har enda mer uforutsigbare rammebetingelser.

På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer:

"Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2007 legge til grunn at satsen for den kommunale andelen av selskapsskatten holdes på 4,25 pst."

Disse medlemmer viser til at Regjeringens forslag til endring vil få store konsekvenser for mange kommuner, og tabellen i vedlegg 1 i innstillingen viser forskjellen mellom Regjeringens forslag og forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vedrørende disse kommunene. Tabellene er hentet fra proposisjonen og svar til komiteen fra kommunal- og regionalministeren av 22. mai 2006.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil understreke at tabellen i vedlegg 1 ikke gir et reelt bilde av kommunesektorens skatteinntekter, men viser fordeling kun av den

kommunale andelen av selskapsskatten. Denne skatten utgjør 5-6 pst. av kommunenes samlede skatteinntekter. Flertallet vil ta skarp avstand fra gyldigheten i en slik framstilling, uten at det framgår hvordan de totale inntektene er fordelt mellom kommunene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at tabellen i vedlegg 1 som viser Regjeringens forslag til fordeling av selskapsskatten, er hentet fra proposisjonen (tabell 1.8). Tabellen som viser opposisjonens forslag til fordeling av en høyere andel selskapsskatt, er beregnet av departementet. Disse to tabellene er derfor fullt ut sammenliknbare og gir et korrekt bilde av fordelingen av selskapsskatten etter de to alternative proSENTSATSENE. Verken Regjeringen eller opposisjonen har mulighet til å på dette tidspunktet å presentere en oversikt over fordelingen av kommunenes samlede inntekter. Regjeringspartienes kritikk av gyldigheten av den vedlagte tabellen må derfor rettes til Regjeringen.

3. ENDRINGER I DET ØKONOMISKE OPPLEGGET FOR 2006

3.1 Sammendrag

Den reelle veksten i kommunesektorens samlede inntekter fra 2005 til 2006 anslås nå til om lag 7,1 mrd. kroner, tilsvarende 3,1 pst. Veksten i samlede inntekter i 2006 anslås å bli 0,8 mrd. kroner høyere enn anslått i fjor høst.

Skatteanslaget for kommunesektoren i 2006 er oppjustert med 800 mill. kroner.

Anslaget for prisveksten for kommunal tjenesteyting (deflatoren) er oppjustert med 0,2 prosentpoeng til 3 pst. Isolert sett bidrar høyere prisvekst til å redusere realveksten i kommunesektorens inntekter med knapt 500 mill. kroner fra 2005 til 2006.

Forslagene som fremmes i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett, innebærer blant annet økte øremerkede bevilgninger til kommunene med om lag 700 mill. kroner. Dette er i hovedsak knyttet til flere barnehageplasser i 2005 og en kapasitetsvekst i barnehageplasser i 2006 på linje med veksten i 2005, dvs. 13 500 nye heldagsplasser og 10 500 nye barn i barnehage.

Med dette anslaget på inntektsvekst i 2006 må det kunne påregnes fortsatt aktivitetsvekst i kommunesektoren. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi har oppjustert sitt anslag på merutgifter i 2006 knyttet til den demografiske utviklingen med om lag 1/2 mrd. kroner. Dette innebærer at kommunesektoren må bruke noe mer av inntektsveksten til å opprettholde dekningsgradene i det kommunale tjenestetilbudet enn tidligere anslått.

Tabell 1 viser anslag på kommunesektorens frie inntekter i 2005 og 2006.

Tabell 1 Frie inntekter for kommunene og fylkeskommunene¹) i 2005 og 2006. Millioner kroner 2) og endring i prosent.

	Kommunene			Fylkeskommunene			Kommuneforvaltningen i alt		
	2005 ³	2006	Endr. i pst.	2005 ³	2006	Endr. i pst.	2005 ³	2006	Endr. i pst.
Skatter i alt	90 276	95 412	5,7	17 628	18 567	5,3	107 904	113 979	5,6
Herav skatt på inntekt og formue	85 065	90 070	5,9	17 628	18 567	5,3	102 693	108 637	5,8
Rammeoverføringer (ekskl. selskapsskatt)	32 754	35 618	8,7	12 256	13 169	7,5	45 010	48 787	8,4
Selskapsskatt	5 486	5 041	-8,1	-	-	-	5 486	5 041	-8,1
Sum frie inntekter	128 517	136 072	5,9	29 884	31 736	6,2	158 400	167 808	5,9

¹ Oslo er delt i en kommunedel og en fylkeskommunedel

² Nominelle priser. Prisveksten på kommunal tjenesteyting for 2006 (deflator) er anslått til 3 prosent.

³ Korrigert for oppgaveendringer, innlemming av øremerkede tilskudd mv.

Samtidig med Kommuneproposisjonen legger Finansdepartementet fram St.prp. nr. 66 (2005-2006) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2006. De viktigste forslagene som berører kommunesektoren er gjengitt i Kommuneproposisjonen og gjelder følgende:

- 10 års fastrente i Husbanken
- Husbankens kompetansetilskudd
- Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen
- Tilskudd til opplæring for språklige minoriteter i grunnopplæringen
- Tilskudd til digitale læremidler i videregående opplæring
- Barnehager
- Tilskudd til turnustjenesten
- Helsetjeneste i kommunene/refusjon fysioterapi
- Helsetjeneste i fengsel
- Partnerskap for folkehelse.

3.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til de endringer i det økonomiske opplegget for kommunesektoren som framkommer av Kommuneproposisjonen og i revidert statsbudsjett (St.prp. nr. 66 (2005-2006)). Flertallet er tilfreds med at kommunesektorens skatteinntekter øker mer enn kostnadsveksten.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, er tilfreds med at Regjeringen arbeider for å nå målet om full barnehagedekning i 2007. I 2005 ble det bygd hele 13 500 heltidsplasser i barnehagene, som gav plass til 10 500 flere barn i barnehagene. Det forventes en tilsvarende høy utbyggingstakt også i

2006. Dette innebærer en utbyggingstakt på 2 300 flere plasser både i 2005 og 2006 enn det som ble anslått i saldert budsjett for disse årene.

Dette flertallet viser videre til at Regjeringen ønsker å stimulere til økt bruk av digitale læremidler i videregående opplæring, og at det derfor blir foreslått å bevilge 50 millioner kroner til utvikling og bruk av digitale verktøy i inneværende år. Bevilgningen skal fremme økt etterspørsel og god utvikling av digitale læremidler, og inngå som et ledd i arbeidet med å innføre gratis læremidler i videregående opplæring. Fylkeskommunene vil få anledning til å søke om midler til dette.

Et tredje flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til barnehagesektoren med til sammen 694 mill. kroner i 2006 som følge av høyere utbygging av barnehageplasser enn tidligere antatt, og for å stimulere til fortsatt høy utbyggingstakt i sektoren for å nå målet om full barnehagedekning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre hadde forventet større endringer i revidert nasjonalbudsjett enn det Regjeringen kom med, fordi Regjeringen overtok et budsjett de selv ikke hadde vært med på å utforme fra starten. Disse medlemmer hadde forventet at en ny regjering hadde visjoner og ideer om hvordan de ønsket at landet skulle utvikle seg, men disse medlemmer konstaterer at Regjeringen ikke ser ut til å ha noen andre visjoner enn å styre landet inntil de blir erstattet av noen med større fremtidsvyer. Disse medlemmer viser videre til sine respektive partiers merknader i innstillingen om Revidert nasjonalbudsjett for 2006, Innst. S. nr. 205 (2005-2006), angående de ulike temaene som er berørt i dette kapitlet.

4. RAMMEFINANSIERING AV KOMMUNESEKTOREN

4.1 Sammendrag

Regjeringen vil at kommunesektoren i all hovedsak skal rammefinansieres. Det er derfor et mål for Regjeringen å redusere antallet og omfanget av øremerkede tilskudd.

Regjeringen mener øremerkede tilskudd bør være forbeholdt viktige nasjonale prioriteringsområder i en oppstartsfase, eller brukes til finansiering av oppgaver

som kun et fåtall kommuner har ansvaret for og hvor variasjoner vanskelig kan fanges opp av objektive kriterier i inntektssystemet.

I St.prp. nr. 66 (2002-2003) Om lokaldemokrati, velferd og økonomi i kommunesektoren 2004 ble det lagt fram en plan for innlemming av øremerkede tilskudd i perioden 2004-2007. I henhold til denne planen er følgende øremerkede tilskudd planlagt innlemmet/avviklet i 2007.

Tabell 2 Innlemmingsplanen 2004-2007

Kapittel/post	Tilskudd	Dep	Budsjett 2006	Vurdering
581.60	Tilskudd til Oslo indre øst	KRD	40 000 000	Planperioden utløper i 2006 Tilskuddet avvikles
724.60	Tilskudd til rekrutteringsplanen	HOD	0	Tilskuddet er fra 2006 omdisponert til kapittel 761 post 60
743.60	Tilskudd til psykisk helsearbeid i kommuner	HOD	2 509 300 000	Videreføres ut 2008
761.60	Tilskudd til omsorgstjenester	HOD	115 424 000	Videreføres

Stortinget har vedtatt å forlenge planperioden for opptrappingsplanen for psykisk helse ut 2008. Innlemmingen av tilskuddet som er knyttet til opptrappingsplanen (kapittel 743 post 60) utsettes i tråd med dette. Tilskuddet til omsorgstjenester (kapittel 761 post 60) videreføres fordi ordningen blant annet er knyttet til oppnåelse av målsettingen om nye årsverk og kompetanseheving i pleie- og omsorgssektoren.

Tilskudd til minoritetsspråklige elever i grunnskolen (kapittel 225 post 60) foreslås delvis innlemmet i inntektssystemet fra og med 2007. Den delen av tilskuddet

som går særskilt til norskopplæring og morsmålsopplæring, skal innlemmes i rammetilskuddet. Den delen av tilskuddet som er rettet mot barn i asylmottak, foreslås opprettholdt som øremerket.

For å unngå uønskede fordelings effekter ved innlemmingen, vil tilskuddet i 2007 og 2008 fordeles etter fordeling basert på faktisk fordeling før 2007. Fram til ny kostnadsnøkkel blir lagt fram i Kommuneproposisjonen for 2009, vurderes det hvilke kriterier som bør legges til grunn for fordeling av tilskuddet i inntektssystemet.

Tabell 3 Forslag om innlemming av øremerkede tilskudd til minoritetsspråklige elever i grunnskolen i 2007

Kapittel/post	Tilskudd	Dep	Budsjett 2006	Forslag
225.64	Tilskudd til minoritetsspråklige elever i grunnskolen	KD	836 035 000	Innlemmes delvis

Stortinget har tidligere gitt sin tilslutning til prinsippet om at kommunesektoren i hovedsak skal rammefinansieres. Andelen frie inntekter har imidlertid blitt noe redusert de siste årene. Regjeringen legger derfor opp til en gjennomgang av samtlige øremerkede tilskudd og en vurdering av alternative virkemidler for å oppnå nasjonalt prioriterte målsettinger. Resultatet av dette arbeidet legges etter planen fram i Kommuneproposisjonen for 2008.

4.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, vil understreke prinsippet om at kommunesektoren i hovedsak skal rammefinansieres. Flertallet viser til at Regjeringen varsler en helhetlig gjennomgang av alle øremerkede ordninger,

og at resultatet av dette arbeidet presenteres i Kommuneproposisjonen for 2008. Flertallet viser til at det i Soria Moria-erklæringen heter:

"Øremerkede tilskudd skal som hovedregel være forbeholdt viktige nasjonale prioriteringsområder i en oppstartsfase, eller finansiering av oppgaver som få kommuner har ansvar for,"

Flertallet forutsetter at dette blir lagt til grunn i den varslede gjennomgangen.

Flertallet slutter seg til Regjeringens forslag om innlemming og avvikling av øremerkede tilskudd fra og med inntektsåret 2007. Komiteen vil imidlertid understreke at en i forbindelse med delvis innlemming av tilskudd til minoritetsspråklige elever i grunnskolen, sikrer et fullverdig grunnskoletilbud til denne gruppen.

Flertallet forutsetter at de berørte kommunene ikke taper på omleggingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i forbindelse med Budsjett-innst. S. nr. 5 (2005-2006) foreslo at Regjeringen skulle foreta en gjennomgang av og foreslå avviklinger av statlige øremerkede ordninger. Dette ble nedstemt i Stortinget. Disse medlemmer er derfor fornøyd med at Regjeringen nå følger opp forslaget og varsler at de vil komme tilbake med en slik gjennomgang i Kommuneopposisjonen for 2008.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at i 2005 kom i underkant av 70 pst. av kommunesektorens inntekter som frie inntekter. Disse medlemmer er av det syn at det er riktig at hovedfinansieringen av kommunene skjer gjennom frie rammeoverføringer slik at man opprettholder et sterkt selvstyre i kommunene. Disse medlemmer vil likevel understreke at dette må skje etter at alle innbyggerne er sikret forsvarlige tjenester innen helse, omsorg, grunnskole, videregående utdanning samt sosiale tjenester. Disse medlemmer vil videre understreke at gjennom stykkprisfinansieringen vil kommunenes rammefinansiering dekke færre oppgaver, og øke forutsigbarheten.

Disse medlemmer er i utgangspunktet svært kritiske til innlemmingen av flere øremerkede tilskudd inn i det ordinære rammetilskuddet. Omleggingen av flere øremerkede tilskudd er ikke tilrådelig innenfor det inntektssystemet som finnes i dag. Argumentasjonen om at innlemmingen er basert på en antagelse om at lokale politikere vet best å prioritere er svært betegnende, nettopp fordi de tiltakene som nå faller utenfor øremerking vil bli satt opp mot andre viktige, men dessverre underfinansierte oppgaver. Det betyr at når det øremerkede tilskuddet overføres til rammefinansieringen, så må disse institusjonene konkurrere om kronene til andre viktige tilbud, med det resultat at et av tilbudene vil tape kampen om kronene. Disse medlemmer konstaterer at dette allerede har skjedd i flere kommuner, og at den friheten Regjeringen har proklamert at kommunene nå får, er en fiktiv frihet.

Disse medlemmer er særlig imot innlemmingen av tilskuddet til minoritetsspråklige elever, fordi dette kan medføre at undervisning til denne gruppen nedprioriteres på bekostning av andre viktige grupper.

Disse medlemmer vil påpeke at det også er knyttet problemer til øremerking av midler til bestemte forhold, og ser derfor på øremerking kun som et skritt på veien mot full differensiert stykkprisfinansiering av sentrale velferdstjenester.

5. SKJØNNSRAMMEN FOR 2007

5.1 Sammendrag

Departementet foreslår at den samlede skjønnsrammen for 2007, eksklusiv kompensasjonen for omleggingen av den differensierte arbeidsgiveravgiften (DAA) settes til 1 993 mill. kroner. Av denne rammen går 1 184 mill. kroner til kommunene mens 809 mill. går til fylkeskommunene. Kompensasjonen for endrin-

ger i ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift foreslås fastsatt i forbindelse med statsbudsjettet for 2007.

I basisrammen regnes skjønnsrammen eksklusiv kompensasjon for særskilte endringer eller tilskudd. Dette er i tråd med målsettingen om at større deler av rammetilskuddet fordeles etter objektive kriterier. Departementet foreslår at basisrammen for 2007 reduseres med 10 pst. som tilsvarer om lag 159 mill. kroner. De isolerte omfordelingsvirkningene som følger av denne omdisponeringen vil være relativt små.

Departementet foreslår at det også i 2007 kompenseres for endringer i inntektssystemet i perioden 2002-2006.

Innenfor skjønnsrammen ligger tilskudd til utviklings- og utredningsprosjekter.

Det er ved fastsettingen av skjønnsrammen for 2007 tatt høyde for at prosjektet "smilende kommuner" vil kunne kreve økte bevilgninger. Departementet foreslår derfor at prosjektskjønnet økes med 10 mill. kroner i 2007 til 40 mill. kroner.

Kommuner som vil vurdere å slutte seg sammen, vil få økonomisk støtte til konsekvensutredninger, og til informasjon og folkehøringer gjennom skjønnet. Kommuner som vedtar å slutte seg sammen, vil få delvis kompensasjon for engangskostnader i forbindelse med sammenslutningsprosessen over skjønntilskuddet.

I rammene til de enkelte fylkene foreslår departementet særskilte tilskudd til enkelte kommuner.

Kommuner med økonomisk ubalanse (registrert i Register om betinget godkjenning og kontroll - ROBEK), kan etter særskilt vurdering gis skjønn knyttet til ubalansen. Dette skal imidlertid knyttes opp til en plan for å komme i økonomisk balanse.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen slutter seg til Regjeringens forslag til skjønnsramme for 2007.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er positive til at Regjeringen foreslår å redusere basisrammen i skjønntilskuddet med 10 prosent, og at disse midlene flyttes over til innbyggertilskuddet. Det ordinære skjønnet bør etter disse medlemmers syn ikke være et ordinært tilskudd til enkeltkommuner, men heller fungere som en støtte til kommuner som uforskyldt er i en ekstraordinær situasjon som tapper kommunen for penger.

6. FORNYING I KOMMUNAL SEKTOR - KVALITETSUTVIKLING OG KONSULTASJONSORDNINGEN

6.1 Sammendrag

Regjeringen vil løse de sentrale velferdsoppgavene gjennom fellesskapsløsninger. Regjeringen mener at sterk offentlig sektor og felles velferdsordninger er de viktigste virkemidlene for å nå målene om rettferdig fordeling og likeverdige levekår.

Det er viktig at det videre fornyingsarbeid i kommunesektoren tar utgangspunkt i at kommunene og fyl-

keskommunene har lang erfaring i endrings-, effektiviserings- og omstillingsarbeid. Det er kommunene og fylkeskommunene selv som har, og skal ha, primæransvaret for omstilling og fornying i sektoren. Fornyingsarbeidet framover må bygge på at kommunene er kunnskapsbedrifter, omstillingen må ta utgangspunkt i norske forhold og drives kontinuerlig. Politikerne, innbyggerne, brukerne og arbeidstakerne og deres organisasjoner må involveres, og det må legges et helhetlig perspektiv til grunn for arbeidet.

Kvalitetsutvikling og måling av kvalitet er sentralt i fornyingsarbeidet. Det er påbegynt et arbeid for å utvikle kvalitetsindikatorer med utgangspunkt i nøkkeltall som finnes i KOSTRA. SSB tar sikte på å publisere kvalitetsindikatorer første gang våren 2007.

I tillegg til å bidra til gode rammevilkår og økt kommunalt handlingsrom, bidrar departementet til å støtte omstillings- og utviklingsarbeid gjennom enkeltprosjekter, blant annet Stifinnerprogrammet, resultatledelse, effektivitetsprosjektet i regi av Senter for økonomisk forskning ved Universitetet i Trondheim og bruk av prosjektskjønnet til fornying i regi av fylkesmannen. I tillegg initierer nå departementet satsingen "Smilende kommuner".

Gjennom et trepartssamarbeid sentralt mellom Kommunal- og regionaldepartementet, KS og de ansattes organisasjoner om utvalgte utviklingsprosjekter, skal det gis et vesentlig bidrag til det lokale arbeidet med å øke kvaliteten og effektiviteten på det kommunale tjenestetilbudet - tuftet på en konstruktiv samhandling mellom innbygger/bruker, lokalpolitikere og de ansatte, slik at kommunesektorens omdømme styrkes.

Regjeringen legger vekt på en god og åpen dialog mellom staten og kommunene. Fra og med arbeidet med statsbudsjettet for 2001 har det vært regelmessige konsultasjoner mellom staten ved Regjeringen og kommunesektoren ved KS om det kommunaløkonomiske opplegget. Hovedformålet med ordningen har vært å komme til enighet om hva som kan oppnås innenfor kommunesektorens inntektsrammer.

Staten og KS er enige i at konsultasjonsordningen skal utvikles og gjøres mer forpliktende. Det er enighet om at utviklingsarbeidet skal gjennomføres i løpet av 2006, slik at arbeidet med kommuneopplegget i statsbudsjettet for 2008 kan skje innenfor rammene av en mer forpliktende konsultasjonsordning. Det legges opp til at de mest sentrale elementene i videreutviklingen av ordningen er bilaterale samarbeidsavtaler og kostnadsberegninger av reformer i kommunesektoren.

Blant annet har samarbeidsavtaler vært benyttet som et alternativ til andre, sterkere styringsvirkemidler, så som øremerking av tilskudd og lovregulering.

6.2 Komiteens merknader

Komiteen vil påpeke at omstilling må bidra til best mulige velferdstjenester for innbyggerne. Målet med omstillingsarbeidet må derfor være å bruke minst mulig ressurser på administrasjon og mer på tjenester, velferd og utviklingsarbeid. Det er viktig å understreke at kravet til effektivisering ikke må gå på bekostning av kvaliteten på tilbudet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med at Regjeringen har høyt fokus på omstilling og effektivisering i kommunesektoren.

Flertallet vil videre vise til Soria Moria-erklæringen som slår fast at viktige fellesskapsarenaer som helse, omsorg og utdanning skal løses av det offentlige, og at en vil arbeide imot kommersialisering av disse områdene. Flertallet vil understreke at de offentlige velferdsordningene våre er viktige for å sikre utjevning og fordeling. Flertallet mener at privatisering av det offentlige velferdstilbudet innebærer at det offentlige fraskriver seg ansvaret for at alle får like muligheter og samme trygghet. Markedets logikk og mekanismer er ikke egnet til å løse viktige oppgaver som utdanning, helse og omsorg innenfor et trygt og inkluderende fellesskap. Flertallet er derfor glad for at Regjeringen baserer sin politikk på å ikke legge til rette for privatisering og konkurranseutsetting av grunnleggende velferdstjenester.

Flertallet er videre glad for at Regjeringen tar nye initiativer til arbeidet med omstilling i kommunene. Dette gjelder både gjennom en mer forpliktende konsultasjonsordning og gjennom å innlede et trepartssamarbeid mellom departementet, KS og de ansattes organisasjoner, der målsettingen er økt effektivitet og bedre tjenester gjennom konstruktiv samhandling.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at kommunesektoren har gjennomgått betydelige endringer de siste årene. Disse medlemmer er tilfredse med at kommunesektoren har møtt disse utfordringene med virkemidler som endret organisering, sterkere brukerfokus, mer målrettet arbeid med kvaliteten i tjenestene, mer bruk av konkurranse og sterkere vektlegging av måling på alle nivåer.

Disse medlemmer mener at det er grunn til å gi honnør til sektoren for et omfattende utviklingsarbeid. Samtidig er det viktig å understreke at moderniseringsarbeidet må fortsette å intensiveres, og at det er store forskjeller i hvor langt den enkelte kommune har kommet. Disse medlemmer mener at det er mange eksempler på kommuner som driver godt utviklingsarbeid. Disse medlemmer mener det blir en hovedutfordring framover å redusere forskjellen mellom de gode og de mindre gode kommunene.

Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av å støtte kommunalt omstillings- og utviklingsarbeid. Disse medlemmer vil peke på at i tillegg til å sørge for gode rammevilkår og økt kommunalt handlingsrom bidro Samarbeidsregjeringen til å iverksette ulike prosjekter, blant annet videreutvikling av KOSTRA, kommunenettverk for fornyelse og effektivisering, Referansekommuneprosjektet, Stifinnerprogrammet og veiledning knyttet til ulike former for konkurranseutsetting. Disse medlemmer er også kjent med at det i tillegg ble gjennomført en rekke studier som gir nyttig kunnskap både for stat og kommuner i omstillingsarbeidet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre vil advare mot den såkalte "6-timersdagen", som i praksis betyr at produktiviteten pr. ansatt i offentlig sektor vil reduseres betydelig.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre er skuffet over at Regjeringen gjennom Soria Moria-erklæringen har stoppet opp mange av de positive prosessene Samarbeidsregjeringen iverksatte. Disse medlemmer mener det er uheldig at Regjeringen på en rekke områder har store betenkeligheter med konkurranseutsetting, og at brukermedvirkning og frie valg er klart nedprioriterte områder. Disse medlemmer kan ikke se at prosjektet "Smilende kommuner" på noen måte vil kompensere for alle de tiltak Regjeringen nå reverserer. Disse medlemmer etterlyser et større initiativ i forhold til Regjeringens fornyings- og moderniseringsarbeid.

Disse medlemmer viser til prosjektet "Effektivitet og effektivitetsutvikling i kommunesektoren". Prosjektet finansieres av Kommunal- og regionaldepartementet og utføres i samarbeid mellom Senter for økonomisk forskning AS (SØF) og Samfunns- og næringslivsforskning AS (SNF). Prosjektet ble startet opp høsten 2003 og avsluttes i 2006. Disse medlemmer viser til at det gjennom delrapporter har blitt offentliggjort analyser som indikerer at det er betydelige effektivitetsforskjeller mellom kommuner, både for den samlede kommunale tjenesteproduksjon, for grunnskolen og pleie- og omsorgssektoren separat. Et typisk resultat synes å være at de mest effektive kommunene er to til tre ganger så effektive som de minst effektive. Disse medlemmer vil påpeke at det er av stor interesse å undersøke hvorfor effektiviteten varierer kommunene imellom, hvilke virkemidler som benyttes og hvordan sammenhengen er mellom opplevd kvalitet og ressursinnsats. Disse medlemmer vil fremheve viktigheten av at slike forskningsprosjekter også kommer innbyggerne til gode igjennom økt effektivitet og kvalitetsheving på tjenestetilbudet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen redegjøre for konklusjon og fremdrift i prosjektet "Effektivitet og effektivitetsutvikling i kommunesektoren". Det bes videre om at det legges frem en sak hvor effektiviteten og effektivitetsutviklingen i kommunesektoren kartlegges, og at det foretas en gjennomgang av de virkemidlene som er benyttet for å oppnå høy effektivitet og god kvalitet i kommunesektoren."

Disse medlemmer viser til at Regjeringen fører en politikk som har som målsetting å redusere det offentlige bruk av private aktører for å gi innbyggerne gode skole- og velferdstilbud. Konsekvensene av denne politikken er allerede synlig. Det er i ferd med å etablere seg et klart todelt velferdssamfunn. De innbyggerne som har god råd har muligheter til å betale for

private hjemmetjenester, på tross av at disse er pålagt tjenestemoms, private sykehus opplever en klar vekst i henvendelser fra personer som vil betale seg ut av den offentlige helsekøen, og det selges flere private helseforsikringer. Disse medlemmer mener at denne utviklingen er uheldig og vil over tid svekke befolkningens tiltro til det offentlige velferdssystemet. Etter disse medlemmers syn bør det offentlige finansiere de grunnleggende velferdstilbudene, mens brukerne bør kunne velge om de ønsker å bruke offentlige eller private tilbydere. Dermed blir ikke valgfriheten og forbrukermakten begrenset til de få med god privat økonomi. Disse medlemmer ønsker et velferdssamfunn som gir muligheter for alle.

Disse medlemmer viser til undersøkelser referert til i St.meld. nr. 8 (2004-2005) Perspektivmeldingen 2004 punkt 6.5 som viser til at flere sektorer kan effektiviseres med gevinster på 10 til 26 pst. dersom alle tjenesteleverandører var like effektive som den beste på sitt område. En annen gjennomgang indikerte et effektiviseringspotensial på 20 pst. Slike prosesser tar tid, så effekten kommer derfor ikke første året. Disse medlemmer viser til at effektivisering ikke bare betyr at kostnadene reduseres, men også at man samtidig får bedre tjenester for pengene. Dette er særlig knyttet til konkurranseutsetting som gjør at man bruker privat sektors effektivitet og innovasjonsevne til å tilby gode konkurransedyktige tjenester av høy kvalitet. Disse medlemmer vil videre vise til at studier fra blant andre OECD, Sandbakk-utvalgets innstilling (NOU 2000:19), SNF og ECON understreker at konkurranseutsetting gir flere veldokumenterte effekter:

- Utløser kostnadmessige gevinster.
- Tvinger frem en tydeliggjøring/synliggjøring av kvalitet.
- Tvinger frem profesjonalisering av offentlige bestillinger og kjøp av tjenester.
- Kan ha en smitteeffekt på andre offentlige virksomheter.

Disse medlemmer ønsker å få frem at en rekke rapporter og analyser har avdekket et stort effektiviseringspotensial innen offentlig sektor.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet påpeker at en forenkling fra dagens system til en tonivåmodell med kun stat og kommune vil bidra til effektivisering, særlig når dette kombineres med stykkpris som legger til rette for konkurranse og innovasjon. SSBs analyse "Inntektselastisiteter for kommunale tjenester" (2006) viser klart og tydelig at nasjonalt prioriterte velferdstjenester som utdanning, pleie og omsorg, sosialhjelp og barnevern nedprioriteres når kommunene får økte frie inntekter. Dette hadde ikke skjedd med stykkprisfinansiering.

Disse medlemmer viser til at en klar avgrensning av hva som er offentlige og private oppgaver sannsynligvis vil avdekke et langt større effektiviseringspotensial. Effektivisering dreier seg ikke om å bare gjøre oppgavene på en optimal måte, men også om

å gjøre de riktige oppgavene. En stor del av skattepengene går i dag til offentlige tjenester som de færreste vil oppfatte som primære offentlige velferdsoppgaver.

Disse medlemmer påpeker at innkreving av skatter og avgifter er svært kostbart. En analyse fra KPMG Law (2005) viste for eksempel at Norge kunne ha spart 330 mill. kroner i året, herav 100 mill. kroner i det offentlige, bare ved å endre ordningen knyttet til beregning og betaling av merverdiavgift på importerte varer. Det eneste som skulle til var å erstatte dagens ordning med et system der importmerverdiavgiften beregnes og fradragsføres i samme omsetningsoppgave, tilsvarende ordningen som brukes for import av tjenester. Nøkkelen til denne potensielle innsparingen var at 93 pst. av all vareimport i 2004 innebar inn- og utbetalinger av avgift uten at staten mottok noen inntekter. Disse medlemmer viser til at det er mange avgifter som er mer kompliserte enn merverdiavgift ved import/eksport, og at kostnadene ved inndriving av skatter og avgifter i Norge er betydelige. Dette gir et stort potensial for forenkling og effektivisering.

7. LOKALDEMOKRATI I KOMMUNENE OG KOMMUNESEKTORENS OMDØMME

7.1 Sammendrag

I proposisjonen redegjøres det for Lokaldemokratikommisjonens to utredninger og hvordan disse skal følges opp.

Den første utredningen, NOU 2005:6 Samspill og til- lit. Om staten og lokaldemokratiet, ble lagt fram i april 2005 og omhandler forholdet mellom staten og kommunene. Den andre utredningen, NOU 2006:7 Det lokale folkestyret i endring? Om deltaking og engasjement i lokalpolitikken ble lagt fram i april 2006 og omhandler utviklingen i deltakelse og deltakelsesfor- mer i lokaldemokratiet.

Kommisjonen konkluderer blant annet med at det er grunnlag for å nedtone det noe dystre bildet som etter hvert har blitt dannet vedrørende situasjonen for lokal- demokratiet.

Dette kommer fram i den første NOU-en ved at det blir slått fast at kommunene har et større spillerom enn hva den offentlige debatten avspeiler. De har spillerom i forhold til å bidra til samfunnsutviklingen og de skal ta viktige beslutninger i forhold til velferdspolitikken. Dette underbygges i den andre NOU-en.

I Soria Moria-erklæringen blir det slått fast at lokal- demokratikommisjonens utredning skal følges opp i en stortingsmelding om lokaldemokrati. Mange av de temaene kommisjonen diskuterer og de forslagene de fremmer, vil bli håndtert i forhold til en slik melding som etter planen vil legges fram våren 2007. Noen av temaene og forslagene fra kommisjonen er imidlertid nært knyttet til andre prosesser som Regjeringen har satt i gang. Disse er det naturlig at Stortinget får seg forelagt før stortingsmeldingen om lokaldemokrati kan ferdigstilles. Det gjelder særlig temaene som omhand- les i Kommuneproposisjonen og den varslede meldin- gen om forvaltningsreform.

Temaene som er omhandlet i proposisjonen er føl- gende:

- En mer forpliktende konsultasjonsordning
- Innlemming av flere øremerkede tilskudd i ramme- tilskuddet
- Gjenoppretting av balansen i kommuneøkonomien

Videre gis det i proposisjonen en omtale av kommu- nesektorens omdømme.

For kommunene som tjenesteprodusenter antas kva- liteten på tjenestene å ha stor betydning for omdøm- met. Kommunene leverer gjennomgående tjenester av høy kvalitet. Det er etter departementets inntrykk neppe tilstrekkelig grunnlag for å konstatere at kom- munene som tjenesteprodusenter har et dårlig omdømme. I det store bildet må kommunesektoren gjennomgående kunne sies å ha bygget opp et omdømme som en jevnt over solid leverandør av vel- ferdstjenester.

Et annet element som har stor betydning for omdøm- met er den etiske standarden i virksomheten.

Dette er et arbeid som må forankres i kommunene selv. Regler, kontrollordninger og etiske retningslinjer alene er ikke nok. Gode regler og systemer for styring og kontroll er viktige, men kan ikke erstatte den etiske bevisstheten hos hver enkelt tjenestemann og folke- valgt.

Departementets rolle er først og fremst å se til at det foreligger et hensiktsmessig regel- og rammeverk for kommunenes virksomhet gjennom lover og forskrifter. Departementet vil ta initiativ til å sette ned et utvalg som blant annet skal vurdere om regelverket i tilstrek- kelig grad regulerer ulike roller i forbindelse med bruk av selskaper, og reglene om egenkontrollen i kommu- nene.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen vil understreke at det var bred politisk enighet om opprettelsen av lokaldemokratikommisjo- nen, og at det nå er viktig at kommisjonens arbeid leg- ger grunnlaget for en bred og konstruktiv debatt om hvordan en legger til rette for å styrke lokaldemokratiet framover.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre- parti, Senterpartiet og Venstre, vil påpeke at en hovedårsak til at lokaldemokratiet over år er blitt svekket, er et økende misforhold mellom kommune- sektorens økonomiske rammer og de oppgaver den er satt til å utføre.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstre- parti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, er fornøyd med at Regjeringen priori- terer styrking av kommunenes økonomiske situasjon høyt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Sen- terpartiet og Venstre, viser til Regjeringens

redegjørelse i proposisjonen om NOU 2005:6 Samspill og tillit og NOU 2006:7 Det lokale folkestyret i endring?, begge fremlagt av lokaldemokratikommisjonen.

Flertallet er glad for at kommisjonen slår fast at situasjonen for lokaldemokratiet i Norge er bedre enn den situasjonsbeskrivelse som dannet grunnlaget for nedsettelsen av kommisjonen.

Flertallet viser til at Regjeringen vil følge opp lokaldemokratikommisjonens arbeid gjennom en egen stortingsmelding.

Komiteen viser til at Regjeringen vil nedsette et utvalg som blant annet skal vurdere om dagens regelverk er tilstrekkelig i reguleringen av ulike roller ved bruk av selskaper, og reglene om egenkontroll i kommunene. Komiteen vil understreke at korrupsjon, uetisk handel og uforsvarlig bruk av offentlige midler er totalt uakseptabelt. Det er imidlertid ingen grunn til å hevde at dette er særlig utbredt i kommunal sektor.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, vil vise til at kommunesektoren har høyt fokus på dette og tar disse utfordringene alvorlig. En undersøkelse Kommunenes Sentralforbund (KS) har gjennomført blant sine medlemmer viser at 73,8 pst. av alle kommuner har etiske retningslinjer, og 13,5 pst. av kommunene har det siste halve året behandlet korrupsjon eller annen uønsket adferd på politisk nivå. Videre har 29,6 pst. av kommunene varslingsrutiner, og 41 pst. av kommunene arbeider for å få dette på plass i løpet av 2006. Kun 6 pst. av kommunene oppgir at de har opplevd korrupsjon eller forsøk på korrupsjon.

Komiteen mener alle berørte parter er tjent med at det blir klare linjer hva gjelder konkurranseforholdet mellom offentlige og private bedrifter og politikernes rolle i den forbindelse.

Komiteen viser til Regjeringens framlegg på dette punkt og mener det bør gjøres endringer i gjeldende regelverk dersom den varslede gjennomgangen av regelverket gir grunnlag for det.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at opposisjonen gjennom flere private forslag har kommet med forslag som ville ha redusert mulighetene for korrupsjon, underslag og annen uønsket virksomhet i kommunesektoren. Disse medlemmer viser til at Regjeringen både under behandlingen av disse og i proposisjonen slutter seg til de positive intensjonene, men slutter seg ikke til forslagene. Disse medlemmer vil vise til at forslag om å gjøre kontrollutvalgene mer uavhengige, lavere grenser for anbud ved innkjøp, åpne protokoller for mindre innkjøp og større åpenhet rundt kommunens innkjøpsordninger, er alle tiltak som kunne ha redusert den uønskede adferden og bedret bruken av offentlige midler. Disse medlemmer er derfor skuffet over at det virker som Regjeringen bare skyver på denne problemstillingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker at kommunene skal kunne benytte folkeavstemninger i viktige og kontroversielle saker langt oftere enn det som er tilfellet i dag. Disse medlemmer mener at både lokalpolitikere og innbyggere har rett til å bestemme at saker skal tas opp i folkeavstemninger. Disse medlemmer peker på at oppslutning om folkeavstemninger forutsetter at politikerne følger det rådet innbyggerne gir, og det er derfor disse medlemmer går inn for at folkeavstemninger skal være bindende.

8. INNDELING OG INTERKOMMUNALT SAMARBEID

8.1 Sammendrag

I proposisjonen påpekes det at endringer i kommunestrukturen skal være basert på frivillighet. Det innebærer at eventuelle kommunesammenslutninger skal være tuftet på lokale beslutninger, etter lokale initiativ og lokale vurderinger. Gitt dette vil dagens finmaskede kommunestruktur i stor grad kunne forventes å bli opprettholdt.

Departementet ser ikke behov for egne tiltak for å stimulere til kommunesammenslutninger. Departementet har derfor valgt å fjerne særskilte tilskudd til infrastrukturtiltak til kommuner som ønsker å slutte seg sammen. Kommuner som har fått løfte om støtte til infrastrukturtiltak under regjeringen Bondevik II, vil imidlertid motta dette for å ivareta forutsigbarhet.

Der kommunene selv ønsker å vurdere sammenslutning nærmere, ser departementet behovet for å støtte opp under lokale prosesser. For kommuner som vurderer å slutte seg sammen vil det derfor være mulig å få støtte til utredning av konsekvenser av en eventuell sammenslutning. Kommunene får også støtte til informasjon og folkehøringer, for å sikre at beslutninger som fattes er godt forankret i befolkningen.

Dersom kommuner velger å slutte seg sammen, vil de få tilgang til lovbestemte virkemidler etter inndelingsloven.

I proposisjonen foretas det en gjennomgang av resultater fra prosjektet "Framtidens kommunestruktur - kommuner med ansvar for egen utvikling".

Kommunal- og regionaldepartementet ønsker å etablere en mer hensiktsmessig lovregulering av interkommunalt samarbeid om kommunale kjerneoppgaver. Et siktemål er å legge til rette for at det kan etableres modeller for samarbeid som gjør det forsvarlig å overføre beslutningsmyndighet også når det gjelder offentlig myndighetsutøvelse. Departementet vil i løpet av våren 2006 legge fram en odelstingsproposisjon med forslag om nye regler for interkommunalt samarbeid, som kommer i tillegg til dagens bestemmelser i kommuneloven.

Kommunal- og regionaldepartementet og KS har laget en database med eksempler på vellykket interkommunalt samarbeid (www.kommunesamarbeid.no). KS tok høsten 2005 initiativ til å gjennomføre en undersøkelse for å utvide grunnlaget for databasen. Dette skjedde gjennom en undersøkelse som blir gjen-

nomført våren 2006, der omfanget av interkommunalt samarbeid i Norge blir kartlagt.

Fra 2004 ga Kommunal- og regionaldepartementet fylkesmennene større frihet til å finansiere kommunale utviklingsprosjekter mer generelt gjennom de ordinære skjønsmidlene. I 2005 fordelte fylkesmannen om lag 130 mill. kroner på til sammen 469 utviklingsprosjekter. Om lag 55 av disse prosjektene var interkommunale samarbeidsprosjekter. Dette er en nedgang sett i forhold til 2004 da 61 pst. av prosjektene var interkommunale. Til sammen fikk interkommunale prosjekter støtte for 78 mill. kroner i 2005.

8.2 Komiteens merknader

Komiteen registrerer at Stortinget enstemmig har vedtatt at endringer i kommunestrukturen skal skje frivillig og være basert på lokale beslutninger og vurderinger. Komiteen vil slå fast at kommunenes brede samfunnsansvar sikres gjennom å ta utgangspunkt i kommunenes grunnleggende legitimitet som politisk institusjon. Dette fordrer at en har tillit til at vurderingene om hvordan oppgavene best løses gjøres lokalt. Komiteen vil med interesse følge prosessene i kommuner som vurderer eller arbeider konkret med frivillig sammenslåing.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, vil understreke at arbeidet med forvaltningsreformen også må være basert på at en fortsatt skal kunne ivareta en finmasket kommunestruktur.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, mener det er fornuftig å avvike ordningen med særskilte infrastrukturtiltak til kommuner som ønsker å slutte seg sammen, men er fornøyd med at de lovbestemte virkemidlene etter inndelingsloven videreføres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til at dagens kommuneinndeling ble fastsatt i en tid da befolkningen var mindre og transportmulighetene dårligere. Samtidig har fylkeskommunene mistet sin rolle, og dette forvaltningsnivået utgjør i dag en unødvendig belastning for landets skattebetalere. Disse medlemmer ønsker et nytt system med to forvaltningsnivåer, stat og kommune, der oppgavene til dagens fylker fordeles mellom de to resterende forvaltningsnivåene. Disse medlemmer slår fast at en tonivåmodell vil ha en rekke fordeler utover de åpenbare kostnadsbesparelsene, blant annet styrket lokaldemokrati, mer desentralisering etter nærhetsprinsippet og økt fleksibilitet.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utvikle forslag hvor enkeltkommuner får overta rollen som regional utviklingsansvarlig, og dermed de virkemidler som tillegges fylkeskommunen knyttet til regional næringsutvikling."

Disse medlemmer viser til at statsminister Jens Stoltenberg uttalte på ordførerkonferansen til Kommunenes Sentralforbund (KS) våren 2006 følgende:

"For meg er det åpenbart at den kommunestrukturen som var riktig før, ikke nødvendigvis er riktig i fremtiden."

Dette er en uttalelse som også er i samsvar med kommunenes egen oppfatning av dagens kommunestruktur. Høsten 2003 satte daværende regjering i samarbeid med KS i gang prosjektet "Framtidens kommunestruktur - kommuner med ansvar for egen utvikling" og den sentrale koordineringsgruppen la frem sin sluttrapport for prosjektet høsten 2005. Regjeringen kommer i proposisjonen med sin vurdering og forslag til oppfølging av prosjektet. Disse medlemmer viser til at så å si alle kommuner deltok i prosjektet og om lag 10 000 kommunepolitikere deltok i debatten. En gjennomgang av kommunestyrevedtakene viser at bare 25 pst. av kommunene ser på dagens kommunestruktur som tilfredsstillende. På bakgrunnen av prosessen i kommunene oppsummerte den sentrale gruppen med følgende:

"Dagens kommunestruktur vil kunne svekke prinsippet om at kommunene skal være likeverdige (generallistkommuner), dersom kommunene skal ha et større ansvar for velferdspolitikken.

Et utstrakt og omfattende interkommunalt samarbeid kan løse mange utfordringer, men vil samtidig kunne bidra til å svekke lokaldemokrati og kommunenes handlekraft.

Frivillighetslinjen krever sterke insentiver dersom endring i kommunestruktur er ønskelig."

Disse medlemmer viser til at det er et sterkt samsvar mellom utvalgets konklusjoner og statsministerens synspunkter i talen til landets ordførere. Disse medlemmer er derfor overrasket over at Regjeringens oppfølging av utvalgets arbeid er at en ikke ser behov for egne tiltak for å stimulere til kommunesammenslåinger. Regjeringen har valgt å fjerne særskilte tilskudd til infrastrukturtiltak. Statsminister Jens Stoltenberg sa videre i sin tale at:

"Frivilligheten vil stå sterkere dersom lokale politikere i det minste viser vilje til å utrede sammenslåing".

Om lag 20 pst. ønsker det ifølge prosjektets oppsummering. Disse medlemmer mener at Regjeringen på den ene siden erkjenner utfordringene med dagens kommunestruktur, men svarer på utfordringen kun med å bruke pisk for å få kommunene til å slå seg sammen. Dette er i strid med anbefalingene fra den sentrale koordineringsgruppen. En slik politikk vil etter disse medlemmers syn føre til en svekkelse av kommunenes likeverdighet, svekke lokaldemokratiet og kommunenes handlekraft. Det hindrer Stortinget i å delegerer nye og større oppgaver til kommunene og fører over tid til en sentralisering på nasjonalt og regionalt nivå.

På denne bakgrunn foreslår disse medlemmer:

"Stortinget ber Regjeringen følge opp samarbeidsprosjektet "Framtidens kommunestruktur - kommuner med

ansvar for egen utvikling" med sterkere positive insentiver for å få til en ønskelig endring i kommunestrukturen, herunder særskilte tilskudd til infrastruktur."

Disse medlemmer viser til at det fra flere kommuner og lokalpolitikere er gitt uttrykk for frustrasjon over manglende interesse for lokale samarbeids- og sammenslåingsprosesser fra kommunal- og regionalministeren. Disse medlemmer vil spesielt vise til at Regjeringen valgte å trekke seg ut av det videre arbeidet med "konsernkommune"-forsøket i Møre og Romsdal.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener at kommunesammenslåinger skal være frivillige. Fleksibiliteten i tonivåmodellen forutsetter differensiert stykkpris som legger til rette for at oppgavene kan løses på tvers av eksisterende og fremtidige kommunegrenser.

Disse medlemmer viser til at et godt lokaldemokrati som sikrer enkeltmenneskets rettigheter forutsetter at det er mulig å sikre kommunene nøytrale kompetente medarbeidere. Disse medlemmer påpeker at for små kommuner i enkelte tilfeller kan gå utover rettssikkerheten, både fordi en del kommuner preges av en konsensuskultur, og fordi det er vanskelig å rekruttere dyktige og nøytrale saksbehandlere med forståelse for viktigheten av taushetsplikt lokalt. Erfaringer viser også til at de kommunale kontrollutvalgene ofte heller ikke fungerer tilfredsstillende.

Disse medlemmer mener at dagens ordning hvor kommunale vedtak gang på gang overprøves av byråkrater hos fylkesmannen, på sikt må erstattes av en forvaltningsdomstol som kun vurderer lovligheten av kommunens vedtak, og at fylkesmannens innsigelsesrett og skjønn på kort sikt bør begrenses til legalitetskontroll. Disse medlemmer viser til at de vedtakene som overprøves av fylkesmannen oftest er knyttet til bruk av skjønn, og dette begrenser lokaldemokratiet. Disse medlemmer ønsker å overlate skjønnsutøvelse til de folkevalgte, og dermed gjenreise lokaldemokratiet i ordets rette forstand.

Komiteen merker seg at Regjeringen varsler en odelstingsproposisjon med forslag om nye regler for interkommunalt samarbeid. Det er positivt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre er skuffet over at lovforslag knyttet til den såkalte samkommunemodellen ikke vil bli fremmet i den varslede proposisjonen. Kommunesektoren trenger flere regulerte former for interkommunalt samarbeid enn dagens lov om interkommunalt samarbeid (IKS) og aksjeselskaper (AS). Ikke minst gjelder dette samarbeidsmodeller, som ivaretar en folkevalgt representasjon ved overføring av beslutningsmyndighet til samarbeidsorganer utenom kommunestyret.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre mener det er vik-

tig at kommuner og regioner samarbeider om det som er nyttig å løse i fellesskap. Disse medlemmer vil styrke det interkommunale samarbeidet. På flere områder kan interkommunalt samarbeid medføre både bedre tjenester, mer robuste og interessante fagmiljøer og mer effektiv ressursbruk. Trolig kan flere kommuner ha nytte av å slå seg sammen, men disse medlemmer ønsker ikke tvungen sammenslåing av kommuner. Disse medlemmer ønsker at det interkommunale samarbeidet styrkes slik at man kan sikre bedre tjenester, mer robuste og interessante fagmiljøer og mer effektiv ressursbruk.

Disse medlemmer vil understreke at for kommuner med stor geografisk utstrekning og spredt bosetting eller perifer beliggenhet, kan det være lite å hente på sammenslåing med andre. Også slike kommuner med store smådriftsulempen må sikres økonomisk grunnlag for å gi befolkningen likeverdig tjenestetilbud.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at samkommuner, sammen med dagens fylkeskommuner er et realistisk alternativ til store regioner som mellomnivå i Regjeringens varslede regionreform. Også i lys av denne debatten er det beklagelig at et alternativ ute-
lates.

9. OPPGAVEFORDELING OG REGELVERK - ENDRINGER I FAG-DEPARTEMENTENES OMRÅDER

9.1 Kommunal- og regionaldepartementet

9.1.1 Sammen drag

9.1.1.1 STORTINGSMELDING OM DISTRIKTS- OG REGIONALPOLITIKKEN

Regjeringen vil legge fram en stortingsmelding om distrikts- og regionalpolitikken før sommeren 2006.

Stortingsmeldingen vil inneholde en konkretisering av hvordan Regjeringen vil arbeide for å fremme målene i distrikts- og regionalpolitikken i inneværende stortingsperiode. Det er et hovedmål for Regjeringen å bidra til økt tilflytting til distriktene.

9.1.1.2 HOVEDSTADSMELDING

Regjeringen vil høsten 2006 legge fram en stortingsmelding om hovedstaden.

9.1.1.3 NYE RETNINGSLINJER FOR REGIONALSTØTTE I EØS-OMRÅDET

EU-kommisjonen og EFTAs overvåkingsorgan, ESA, har vedtatt nye retningslinjer for regionalstøtte for EØS-landene som skal gjelde fra 1. januar 2007 til 31. desember 2013. Retningslinjene setter ytre rammer for hva landene kan gi av regionalt begrunnet offentlig støtte til næringslivet.

Det nye regelverket for regionalstøtte åpner for å gjeninnføre differensiert arbeidsgiveravgift som et virkemiddel i områder med svært lav befolkningstetthet.

Regjeringen arbeider for å gjeninnføre den differensierte arbeidsgiveravgiften i et så stort omfang som mulig fra 1. januar 2007.

Regjeringen arbeider også for fullt med å lage gode alternative ordninger for de kommunene som eventuelt ikke får gjeninnført differensiert arbeidsgiveravgift.

Ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift og virkeområdet for de distriktspolitiske virkemidlene vil bli nærmere omtalt i stortingsmeldingen for distrikts- og regionalpolitikken som legges frem før sommerferien.

9.1.1.4 NY BYGNINGS- OG GJENNOMFØRINGSDEL AV PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Kommunal- og regionaldepartementet arbeider med en odelstingsproposisjon med forslag til ny bygnings- og gjennomføringsdel av plan- og bygningsloven. Proposisjonen planlegges lagt fram høsten 2007.

Hovedhensikten med lovreformen er å effektivisere og forenkle byggesaksbehandlingen, og forbedre måloppnåelsen i loven.

9.1.1.5 ENDRING I TEKNISK FORSKRIFT TIL PLAN- OG BYGNINGSLOVEN (TEK)

Kommunal- og regionaldepartementet forbereder forslag til enkelte endringer i teknisk forskrift til plan- og bygningsloven. Forslagene vil i noen grad berøre kommunene som bygningsmyndighet, men vil i hovedsak få konsekvenser for kommunene som bygningseiere og som eiere av VA-anlegg. Endringsforslagene vil sendes på høring i løpet av 2006 med sikte på ikrafttreden 1. januar 2007.

9.1.1.6 RENTEKOMPENASJONSORDNING FOR KIRKEBYGG

I 2006 er ordningen utvidet til å omfatte alle bygningsmessige arbeider vedrørende kirkebygg, også nybygg og påbygg.

9.1.1.7 TILSKUDD TIL OMSORGSBOLIGER OG SYKEHJEMSPLASSER

Hovedprinsippet om ferdigstilling innen utgangen av 2007 gjelder fortsatt, men etter en forskriftsendring kan det søkes om inntil 6 måneders utsettelse på ferdigstilling av prosjekter ut over 2007 der særskilte forhold gjør det nødvendig.

9.1.1.8 STRATEGIEN "PÅ VEI TIL EGEN BOLIG"

Strategien "På vei til egen bolig" ble igangsatt 1. januar 2005. Departementet vil forsterke innsatsen i strategien. Spesielt skal arbeidet med å avvike hospits og andre midlertidige botilbud av lav kvalitet som tilbys bostedsløse forsterkes i 2007.

9.1.1.9 ANMODNINGSVEDTAK OM UTBYGGINGS-AVTALER

Stortinget vedtok den 26. april 2005 anmodningsvedtak nr. 332 til Regjeringen, som lyder:

"Stortinget ber Regjeringen på egnet måte informere Stortinget om utformingen av forskrift om utbyggingsavtaler før lov og forskrift trer i kraft (jf. Innst. O. nr. 73 og Ot.prp. nr. 22 (2004-2005))."

Kommunal- og regionaldepartementet fastsatte 20. april 2006 forskrift om avgrensning av bruk av utbyggingsavtaler, som avskjærer adgangen til å inngå utbyggingsavtaler som forplikter utbyggere til å besørge eller bekoste sosial infrastruktur. Lov og forskrift trer i kraft 1. juli 2006.

9.1.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, slutter seg til Regjeringens framlegg og har for øvrig ingen merknad.

9.1.2.1 HOVEDSTADSMELDING

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener det er på høy tid at hovedstadens rammebetingelser tas opp til debatt, og er oppatt av at Oslo fritt skal kunne utvikle seg til å bli en dynamisk storby uten at storting og regjering hindrer denne prosessen. Disse medlemmer viser til at storbyenes rolle i verdensøkonomien blir stadig viktigere i takt med at en stor og voksende andel av verdiskapingen finner sted innen tjenesteytende sektor, og mener at konkurransedyktige norske storbyer vil bety svært mye for Norges konkurranseevne internasjonalt. Disse medlemmer håper Regjeringen i hovedstadsmeldingen går bort ifra de tradisjonelle ideene om at urbanisering er negativt, og isteden anerkjenner storbyenes rolle som vekstmotor i norsk økonomi.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet påpeker at Oslo kommune som landets hovedstad har helt spesielle funksjoner og utfordringer man ikke finner i andre av landets kommuner eller fylker. Disse er hovedstadsfunksjoner og servicefunksjoner på nasjonalt nivå, samt en rekke internasjonale oppgaver. Som landets eneste kommune har Oslo også ansvaret for fylkeskommunale oppgaver, noe som gir en effektiv og hensiktsmessig organisering av oppgaveløsningen i hovedstaden. Oslo er vertskapsby ved statsbesøk, internasjonale og nasjonale arrangementer. Oslo er representasjonssete for konge, regjering, Storting, domstoler, statsadministrasjon og utenlandske ambassader. Dette stiller krav til særlig ressursallokering innenfor politi, sikkerhetstjeneste, samferdsel, kommunale tjenester og næringslivspolitik. Disse medlemmer ønsker å få frem at Oslo har en rekke sosiale utfordringer som fremkommer gjennom ulike storbyproblematikk. Rusmiljøet er stort og synlig. Oslo er utsatt for organisert kriminalitet av ulike karakter som menneskehandel, narkotikahandel og vinningskriminalitet. Innenfor enkelte byområder er det en opphopning av sosiale problemer som følge av stor migrasjon inn til byen og en konsentrert kommunal boligmasse.

Disse medlemmer slår fast at innvandringen til Oslo er stor. Dette stiller store krav til integreringspolitikken. Store ressurser må blant annet allokere til tilrettelagte tiltak i skolen for barn med fremmedspråklig bakgrunn. Andre ressurskrevende tiltak gjør seg også gjeldende innenfor sosialomsorgen, arbeidsmarkedet

og barnehager. Det er vanskelig å danne seg et totalbilde av hva alt dette koster, siden det er stor politisk og administrativ uvilje mot å samle kostnadene i en helhetlig oversikt. Oslo kommune fikk blant annet 250 mill. kroner som statlig overføring til å integrere flyktninger. Når kommunen får 250 mill. kroner til bare å integrere flyktninger, kan man tenke seg hvor mye den totale integreringen koster med alt som har å gjøre med familiejenforening og veksten i andregenerasjons innvandrere. Eksempelvis er 30 pst. av elevmassen i Oslos grunnskole barn med fremmedspråklig bakgrunn. Disse medlemmer forutsetter at Hovedstadsmeldingen inngående drøfter de utfordringene som den stadig økende ikke-vestlige innvandringen fører til for hovedstaden. Ikke minst gjelder dette utfordringene knyttet til økende segregering og sosial, kulturell og religiøs isolasjon. Sentralt i disse drøftelsene bør være innvandrernes eget ansvar for å tilpasse seg til norske forhold.

9.1.2.2 NYE RETNINGSLINJER FOR REGIONALSTØTTE I EØS-OMRÅDET

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen arbeider aktivt og målrettet for å gjeninnføre den differensierte arbeidsgiveravgiften i et så stort omfang som mulig fra 1. januar 2007. Flertallet viser til at denne målsettingen har bred oppslutning i Stortinget. Flertallet viser også til at Regjeringen har arbeidet systematisk overfor ESA for at regelverket tolkes så lempelig som mulig med hensyn til geografisk virkeområde, næringsunntak, satsstruktur mv. Flertallet viser videre til at Regjeringen har varslet at gjeninnføringen av differensiert arbeidsgiveravgift skal være proveny-nøytral, at alle områder som ikke får gjeninnført den ordningen som gjaldt pr. 31. desember 2003 vil bli kompensert og at hoveddelen av de ordningene som gjelder i dag som alternativ til differensiert arbeidsgiveravgift, vil bli videreført. Dette vil bli nærmere omtalt i den kommende stortingsmeldingen om distrikts- og regionalpolitikken.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at i St.prp. nr. 1 (2005-2006) skriver regjeringen Bondevik II:

"Regjeringen anser differensiert arbeidsgiveravgift som det mest treffsikre regionalpolitiske virkemiddelet for å opprettholde bosetting og sysselsetting i distriktene".

Det er bred politisk enighet om dette. Den forrige og den nåværende regjering har hatt som målsetting å få aksept for et regelverk som må gi grunnlag for en ordning med regional differensiert arbeidsgiveravgift som kan omfatte Nord-Norge, deler av Nord-Trøndelag og deler av Sør-Norge der en legger vekt på at ordningen tar mest mulig utgangspunkt i det som er situasjonen i Norge og på en best mulig måte sikrer distriktspolitikken fremover.

Norge fikk under regjeringen Bondevik II i stor grad gjennomslag i EU-kommisjonen for vår argumentasjon. EFTAs overvåkingsorgan, ESA, har nå vedtatt nye retningslinjer for regionalstøtte. Disse tilsvarer retningslinjene fra kommisjonen.

Disse medlemmer mener at dette er det viktigste distriktspolitiske virkemiddelet Norge har. Saken er derfor av helt avgjørende betydning for våre muligheter for å legge til rette for verdiskaping i hele landet. Verdiskaping er en forutsetning for bosetting, lokalsamfunn med optimisme og positiv utvikling.

Saken dreier seg ikke bare om Norge skal akseptere retningslinjene fra ESA, men også om det parallelle arbeidet med alternative løsninger for de områdene som eventuelt må kompenseres. Spørsmålet om videreføring av regjeringen Bondevik IIs ordning med næringslivsstyrte utviklingsmidler til områder som må kompenseres for økt avgift, er også sentralt.

På bakgrunn av den viktigheten denne saken har for hele landet og at dette dreier seg om det mest sentrale virkemiddelet i distriktspolitikken, viser disse medlemmer til at Høyres stortingsgruppe har bedt om at redegjørelsen om saken foretas i Stortingets plenum. Dette er avvist av Regjeringen.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen i denne saken blir nødt til å foreta avveininger mellom ulike interesser som vil ha stor betydning for enkeltkommuner. Hvilke kriterier og prioriteringer som Regjeringen legger til grunn vil derfor være helt avgjørende. Disse medlemmer mener det er uheldig at den type vurdering gjøres uten at de i forkant er diskutert i Stortinget.

Disse medlemmer viser til at Regjeringen arbeider for å gjeninnføre den differensierte arbeidsgiveravgiften i så stort omfang som mulig fra 1. januar 2007. Disse medlemmer mener at de kommuner som eventuelt ikke får gjeninnført arbeidsgiveravgift, må kompenseres fullt ut. Og at regjeringen Bondevik IIs ordning med næringslivsstyrte utviklingsmidler videreføres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre viser til en forholdsvis ny rapport fra Transportøkonomisk Institutt (TØI) og Norsk Institutt for By- og Regionforskning (NIBR), skrevet på oppdrag fra Kommunal- og regionaldepartementet. Ifølge denne rapporten har de nordnorske byene Bodø, Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest for sterk vekst til at differensiert arbeidsgiveravgift kan forsvares ut i fra objektive kriterier overfor ESA.

Disse medlemmer viser til at unntaket fra den tradisjonelle politiske nedprioriteringen av byene historisk sett har vært Nord-Norgestilskuddet og den differensierte arbeidsgiveravgiften. Begge disse ordningene har også byene i Nord-Norge tatt del i, på samme måte som øvrige kommuner.

Disse medlemmer peker på at hvis bedrifter som holder til i nordnorske byer må betale høyere arbeidsgiveravgift enn i omkringliggende kommuner, vil dette føre til en konkurransevridning innad i regionen. Dersom bedrifter velger å flytte ut av byene og inn

i tynt befolkede nabokommuner for å slippe unna økt arbeidsgiveravgift, vil det føre til større avstander mellom bedrifter og deres kunder, et mindre dynamisk arbeidsmarked, en dyrere bosettingsstruktur og økt forurensning som følge av økte transportavstander. Disse medlemmer ser det derfor som en stor fordel hvis Bodø, Harstad, Tromsø, Alta og Hammerfest fortsetter å ha de samme rammebetingelsene som tynt befolkede nabokommuner.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser frem til fremleggelsen av den varslede stortingsmeldingen for distrikts- og regionalpolitikken, men begynner å få et inntrykk av at Regjeringen er i ferd med å svikte i forhandlingene med ESA.

9.1.2.3 PÅ VEI TIL EGEN BOLIG

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til regjeringen Bondevik IIs boligmelding, St.meld. nr. 23 (2003-2004). Disse medlemmer slutter opp under den tidligere regjeringens visjon om at alle skal kunne bo godt og trygt. Disse medlemmer mener det best kan oppnås gjennom å tilrettelegge for et velfungerende boligmarked, skaffe boliger til vanskeligstilte og øke antallet universelt utformede og miljøvennlige boliger.

Disse medlemmer vil videre særlig påpeke den nasjonale strategi for bekjempelse av bostedsløshet, "på vei til egen bolig", som avløste prosjekt bostedløse. Disse medlemmer viser til at disse prosjektene ble startet under den forrige regjeringen. Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av at det gode arbeidet fortsetter gjennom den nye nasjonale strategien.

Disse medlemmer viser til at bostøtten er det mest treffsikre boligpolitiske virkemiddelet. Disse medlemmer viser til at bostøtten har blitt styrket på en rekke områder under regjeringen Bondevik II, blant annet som en del av tiltaksplan mot fattigdom, og at det var en sterk vekst i bostøtteutbetalingene. I tillegg vil disse medlemmer påpeke at bostøtten også ble prisjustert i perioden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker økt kommunalt handlingsrom i boligpolitikken. Disse medlemmer mener bostøtte er mer hensiktsmessig enn investeringsstøtte, fordi husleien den enkelte betaler uansett ikke nødvendigvis vil reflektere subsidiene. Det er heller ikke noe mål i seg selv at kommune/stat skal eie utleieboliger. Tvert imot kan en omlegging fra investeringsstøtte til direkte bostøtte gjøre det mulig å frigjøre kommunale utleieboliger til eierboliger til beste for kommunenes innbyggere. Disse medlemmer viser til at dagens høye boligpriser i stor grad skyldes barrierer mot nybygging, særlig:

- Mangel på nye utbyggbare tomter som følge av negative statlige og kommunale vedtak, og
- kunstige begrensninger på bruk av eksisterende tomter.

Disse medlemmer påpeker at man ved å legge til rette for økt nybygging, og derved også lavere priser, ville gjort det lettere for bostedløse å etablere seg på boligmarkedet, og at de nevnte barrierene kan reduseres uten at man behøver å bevilge mer penger over statsbudsjettet.

9.2 Arbeids- og inkluderingsdepartementet

9.2.1 Sammendrag

9.2.1.1 NY ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNING

Reformen med ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV) skal gjennomføres i nært samarbeid mellom staten og kommunene. Forslag til lov om arbeids- og velferdsforvaltningen er fremmet for Stortinget i Ot.prp. nr. 47 (2005-2006). Loven regulerer samarbeidet mellom den enkelte kommune og den nye arbeids- og velferdsetaten om felles førstelinjekontorer.

KS og Arbeids- og inkluderingsdepartementet underskrev 21. april 2006 en rammeavtale om NAV.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet tar sikte på konsultasjoner med KS før sommerferien for å kartlegge kommunenes merutgifter som følge av reformen og fordelingen av merutgifter mellom kommunene. Endelig opplegg for kompensasjon vil bli presentert i forbindelse med statsbudsjettet for 2007.

I St.prp. nr. 46 (2004-2005) åpnes det for en ordning med kommunalt ansvar for arbeidsmarkedstiltak for personer som har sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold i store kommuner, jf. Innst. S. nr. 198 (2004-2005). Eventuell overføring av ansvaret for arbeidsmarkedstiltak til kommuner kan tidligst skje fra 1. januar 2007, og først etter etablering av NAV-kontor i de aktuelle kommunene og bydelene.

Forsøk med kommunalt ansvar for arbeidsmarkedstiltak i fire bydeler i Oslo kommune videreføres med 500 plasser i 2006. For 2006 ble KRD samlet tilført 63,35 mill. kroner.

9.2.1.2 STORTINGSMELDING OM ARBEID, VELFERD OG INKLUDERING

Regjeringen vil legge fram for Stortinget en melding om arbeid, velferd og inkludering. Meldingen vil ta for seg inkluderingspolitikken for personer som har problemer på arbeidsmarkedet.

Regjeringen tar sikte på å legge fram meldingen for Stortinget høsten 2006.

9.2.1.3 HANDLINGSPLAN MOT FATTIGDOM

Regjeringen vil legge fram en handlingsplan mot fattigdom.

Regjeringen vil gjennom konsultasjonsordningen legge til rette for dialog mellom staten og kommunesektoren for å nå nasjonale mål i fattigdomsbekjempelsen.

9.2.1.4 HANDLINGSPLAN FOR INTEGRERING OG INKLUDERING AV INNVANDRER-BEFOLKNINGEN

Arbeids- og inkluderingsdepartementet arbeider med en handlingsplan for integrering og inkludering av inn-

vandrerbefolkningen. Kommunene er en sentral aktør i integrerings- og inkluderingsarbeidet, og handlingsplanen vil derfor drøftes med KS.

9.2.1.5 EVALUERING AV INTEGRERINGSTILSKUDET

Arbeids- og inkluderingsdepartementet er i ferd med å få gjennomført en ekstern evaluering av integreringstilskuddets måloppnåelse og administrative oppfølging. På bakgrunn av evalueringen vil endringer bli vurdert. I dette arbeidet vil det bli lagt vekt på at kommunene, så langt som råd er, skal ha forutsigbare rammebetingelser, og KS vil bli trukket inn i dette arbeidet.

9.2.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Regjeringens framlegg og har for øvrig ingen merknad utover det som er kommentert nedenfor.

9.2.2.1 NY ARBEIDS- OG VELFERDSFORVALTNING

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets merknader i Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om arbeids- og velferdsforvaltningen, (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) Innst. O. nr. 55 (2005-2006).

Komiteens medlem fra Venstre merker seg at forsøk med kommunalt ansvar for arbeidsmarkeds-tiltak i fire bydeler i Oslo kommune videreføres i 2006. Dette medlem vil varsle at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2007 vil fremme forslag om prøveprosjekter med borgerlønn i noen utvalgte kommuner. Arbeidsmarkeds-tiltak vil være ett av virkemidlene som må inngå i forsøkene med en slik ordning.

9.2.2.2 STORTINGSMELDING OM ARBEID, VELFERD OG INKLUDERING

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets merknader i Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om lov om arbeids- og velferdsforvaltningen, (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) Innst. O. nr. 55 (2005-2006).

9.2.2.3 HANDLINGSPLAN MOT FATTIGDOM

Komiteen viser til sine respektive partiers merknader i innstilling fra sosialkomiteen om tiltaksplan mot fattigdom, Innst. S. nr. 184 (2002-2003).

9.2.2.4 HANDLINGSPLAN FOR INTEGRERING OG INKLUDERING AV INNVANDRERBEFOLKNINGEN

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets handlingsplan for integrering og inkludering av innvandrerbefolkningen, og slutter seg til målsettinger om å bidra til at innvandrere raskest mulig bidrar med sine ressurser i samfunnet, at det ikke utvikler seg et klassedelt samfunn på etnisk grunnlag, og at innvandrere og etterkommere får like muligheter som andre i samfunnet. Disse medlemmer påpeker imidlertid at det er varslet at innsats mot rasisme og diskrimine-

ring vil være et gjennomgående tema i handlingsplanen, og deler ikke Regjeringen syn på dette området.

Disse medlemmer påpeker at en rekke organisasjoner allerede får statsstøtte samt deler av tippemidlene til å drive antirasistisk arbeid, og at dette regnes som en del av integreringspolitikken. Disse medlemmer slår fast at bakgrunnen for pengestøtten, og det generelle fokuset på rasisme og diskriminering fra Regjeringens side, er en antagelse om at manglende deltagelse i samfunnet hos enkelte innvandrergrupper kan forklares med rasisme og diskriminering. Disse medlemmer påpeker at innvandrerbefolkningen ikke er noen ensartet gruppe, og at deltagelse i arbeidslivet varierer fra 27 pst. sysselsatte mellom 16 og 74 år for personer fra Somalia, til opp mot landsgjennomsnittet på rundt 70 pst. for enkelte andre grupper. Forskjellene kan ikke forklares ut ifra etnisitet.

Disse medlemmer viser til at enkeltmennesket selv har ansvar for å integrere seg og komme i jobb, og at man gjør folk en bjørnetjeneste hvis man gjør dem avhengige av offentlige goder og støtteordninger. Disse medlemmer er svært positive til det flertallet av personer med innvandrerbakgrunn som velger å integrere seg.

Disse medlemmer er imot enhver form for diskriminering på grunnlag av religion, kjønn, legning, etnisk og politisk tilhørighet. Disse medlemmer påpeker at man ikke kan bekjempe diskriminering gjennom å innføre nye former for diskriminering, der etniske nordmenn ikke gis de samme fordelene som innvandrere.

9.3 Helse- og omsorgsdepartementet

9.3.1 Sammendrag

9.3.1.1 VAKSINE

I proposisjonen omtales to tilbud om vaksiner: pneumokokkvaksine og vaksine mot sesonginfluensa.

9.3.1.2 IPLOS - INDIVIDBASERT PLEIE- OG OMSORGSSTATISTIKK

Over 400 kommuner har innført IPLOS. De resterende er i ferd med å innføre systemet - et informasjonssystem basert på individdata for søkere og tjenestetottakere av kommunale sosial- og helsetjenester. Det er en obligatorisk del av KOSTRA og vil gi et bedre grunnlag for planlegging og styring samt vurdering av kvalitet og effektivitet mellom tjenester og kommuner.

9.3.1.3 PRIVATPRAKTISERENDE LOGOPEDER OG AUDIOPEDAGOGER

Helse- og omsorgsdepartementet vil sende på høring et forslag om at trygdefinansiering av tjenester fra privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger bortfaller, og at midlene som nå utbetales til privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger som trygdeferefusjon overføres til rammetilskuddet til kommunene. Forslaget krever endring i folketrygdloven. Departementet tar sikte på å fremme en odelstingsproposisjon høsten 2006, med iverksetting 1. januar 2007.

9.3.1.4 TILSKUDD TIL VERTSKOMMUNER

I 2005 ble 450,1 mill. kroner fra tilskuddet til vertskommuner innlemmet i inntektssystemet til kommunene (2005 kroner). En forutsetning for vedtaket var at vertskommunene ikke skulle tape på omleggingen. Kriteriet for psykisk utviklingshemmede i inntektssystemet ble derfor vektet opp, slik at alle brukere i vertskommunene etter innlemmingen skulle utløse et tilskudd gjennom inntektssystemet tilsvarende reduksjonen i det øremerkede tilskuddet.

Beregninger foretatt av Kommunal- og regionaldepartementet basert på 2006-tall viser at 30 kommuner har vunnet på omleggingen og at tre kommuner har et moderat tap. Samlet mottar vertskommunene reelt vel 46 mill. kroner, tilsvarende 95 kroner pr. innbygger, mer i tilskudd i 2006 enn om innlemmingen ikke hadde funnet sted.

Med bakgrunn i at vertskommunene samlet sett får mer i tilskudd i 2006 enn om innlemmingen ikke hadde funnet sted, er det etter Helse- og omsorgsdepartementets vurdering ikke grunnlag for å endre finansieringsordningen til vertskommunene.

9.3.1.5 RESSURSKREVENDE BRUKERE

En arbeidsgruppe med representanter fra Sosial- og helsedirektoratet og KS har i en rapport datert 15. mars 2006, kommet med forslag til justeringer i regelverket.

Regjeringen er opptatt av at tilskuddet skal sikre gode tjenester til brukere med store behov. Helse- og omsorgsdepartementet utreder eventuelle endringer i ordningen og regelverket og vil komme tilbake med en samlet vurdering i St. prp. nr. 1 for 2007.

9.3.1.6 UNGE PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE I ELDTREINSTITUSJON

I forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for 2002 (jf. Innst. S. nr. 11 (2001-2002)), ba Stortinget regjeringen, i samarbeid med brukerorganisasjonene, å utarbeide en handlingsplan med tiltak som settes i verk for å sørge for at alle unge funksjonshemmede som ønsker det, er flyttet ut av eldreinstitutionen innen utgangen av 2005.

Etter departementets vurdering fikk alle som etter siste kartlegging (2004) var bosatt i alders- eller sykehjem tilstrekkelig oppfølging slik at utflytting vil skje. Tidspunkt for utflytting må vurderes individuelt.

Reviderte KOSTRA-tall vil foreligge 15. juni 2006. Rapporteringen vil gi oss svar på hvor mange unge med nedsatt funksjonsevne som fortsatt er bosatt i alders- og sykehjem ved utgangen av 2005.

Fylkesmennene vil våren 2006, tilsvarende som for 2005, med bakgrunn i foreløpige KOSTRA-tall, følge opp kommuner som har unge personer under 50 år bosatt i alders- eller sykehjem. Sosial- og helsedirektoratet skal gi Helse- og omsorgsdepartementet en samlet oppsummering om status i hver enkelt kommune innen 15. juni 2006.

Kontaktgruppen, ledet av Helse- og omsorgsdepartementet, skal følge utviklingen på området og komme med forslag til tiltak.

Helse- og omsorgsdepartementet vurderer toppfinansieringsordningen for ressurskrevende brukere som et hensiktsmessig virkemiddel for å forhindre at unge personer med nedsatt funksjonsevne mot sin vilje bor på syke- og aldershjem. Ordningen innebærer at de eventuelle merkostnadene for kommunene knyttet til å gi unge personer med nedsatt funksjonsevne et botilbud utenfor institusjon, reduseres betydelig.

9.3.1.7 AVTALE OM KVALITETSUTVIKLING I PLEIE- OG OMSORGSTJENESTENE

Kvalitetsavtalen ble inngått sommeren 2003 mellom regjeringen og KS. Målsettingen er at partene i fellesskap skal legge til rette for bedre kvalitet og enklere ordninger i den kommunale pleie- og omsorgstjenesten. Partene har samarbeidet om en rekke prosjekter, bl.a. knyttet til bedre organisering og ledelse og system for å måle kvalitet. Den nåværende avtalen utløper 1. juli 2006 og partene er enige om å inngå en ny avtale.

9.3.1.8 10 000 NYE ÅRSVERK I PLEIE- OG OMSORGSTJENESTENE

Regjeringen har mål om 10 000 nye årsverk i pleie- og omsorgstjenesten innen 2009. Dette ble fulgt opp med en tydelig styrking av kommunenes frie inntekter i statsbudsjettet for 2006. Dersom man ser 2005 og 2006 under ett, kan det være realistisk å forvente en samlet vekst på anslagsvis 2 500 årsverk. Det økonomiske opplegget for 2007 vil legge forholdene til rette for 2 000 nye årsverk i pleie- og omsorgstjenesten.

9.3.1.9 OPPTRAPPINGSPLANEN PSYKISK HELSE

Innsatsen i kommunene har vært økende i løpet av opptrappingsperioden. Det er blitt tilført om lag 1 800 nye årsverk og det er gitt 3 400 boligtilsagn. Boligene vil bli ferdigstilt i løpet av 2006-2007. Til 2006 har nivået på øremerkede midler til drift i kommunene økt med drøyt 2 mrd. kroner innen opptrappingsplanen.

Tilskudd for 2006 utbetales på grunnlag av planlagt aktivitet i 2006 i kommunene på dette området. Kommunene må ha levert tilfredsstillende resultatrapportering for 2005, og samtidig vist at den samlede aktiviteten i 2006 planlegges økt i forhold til 2005-nivået minst svarende til økningen i tilskuddet fra 2005 til 2006.

Det er avsatt 2 509 mill. kroner til drift som fordeles til kommunene etter inntektssystemets kostnadsnøkkel for den kommunale helse- og sosialtjenesten.

9.3.2 Komiteens merknader

9.3.2.1 VAKSINE

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til sine merknader og forslag i Innst. S. nr. 121 (2005-2006), til St.prp. nr. 39 (2005-2006) og i innstillingen til St.prp. nr. 66 (2005-2006) Revidert nasjonalbudsjett der disse medlemmer går inn for at pneumokokkvaksine skal tilbys alle barn under to år. Disse medlemmer anser det for uakseptabelt at barn i aldersgrupper, der muligheten for å forebygge og

unngå alvorlig sykdom er dokumentert, ikke skal omfattes av tilbudet om vaksine. Disse medlemmer viser til at forslagene fra Fremskrittspartiet ikke oppnådde flertall ved behandlingen av de nevnte innstillinger og fremmer på denne bakgrunn ikke forslagene på nytt.

Disse medlemmer er positive til departementets forslag om å innføre et tilbud om vaksine mot sesonginfluensa i kommunenes vaksinasjonsprogram. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at svært mange av dem som har et særlig behov for slik vaksine er eldre, ofte syke og pleietrengende personer med svak økonomi. Disse medlemmer vil derfor be Regjeringen fremme forslag om at minstepensjonister, både alders- og uførepensjonister, skal tilbys vaksine mot sesonginfluensa uten å betale egenandeler.

9.3.2.2 PRIVATPRAKTISERENDE LOGOPEDER OG AUDIOPEDAGOGER

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at en arbeidsgruppe nedsatt av Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet allerede i mai 2001 avleverte en rapport om tilbudet til personer med språk- og talevansker, der den gikk inn for at folketrygdens stønadsordning skulle avvikles og at midlene skulle overføres til Utdannings- og forskningsdepartementet. Rapporten har, ifølge St.prp. nr. 1 (2003-2004), vært på høring.

Disse medlemmer registrerer at Helse- og omsorgsdepartementet nå vil sende på høring et forslag om at trygdefinansiering av tjenester fra privatpraktiserende logopeder og audiopedagoger skal bortfalle og at midlene skal overføres til rammetilskuddet til kommunene. Disse medlemmer er i utgangspunktet skeptiske til en slik omlegging fordi brukernes rettigheter blir svekket og tilbudets omfang og kvalitet blir overlatt til de respektive kommuners prioriteringer. Det framgår av St.prp. nr. 61 (2005-2006) at departementet tar sikte på å fremme en odelstingsproposisjon høsten 2006, med iverksetting fra 1. januar 2007. Disse medlemmer vil be om at også høringsuttalelsene fra høringen av rapporten fra 2001 omtales i den proposisjonen som Regjeringen vil legge frem til høsten, slik at grunnlaget for å vurdere konsekvensene av å fjerne rettighetene etter lov om folketrygd og overføre midlene til kommunenes rammebevilgninger, kan vurderes på bredest mulig grunnlag.

9.3.2.3 TILSKUDD TIL VERTSKOMMUNER

Komiteen registrerer at vertskommunene ifølge de beregningene Regjeringen nå legger fram samlet sett får mer i tilskudd enn om innlemmingen ikke hadde funnet sted. Av i alt 33 kommuner er det kun tre kommuner som taper moderat på ordningen i 2006. Dette er knyttet til endringer i avtrappingen av tilskuddet når brukere faller fra. Komiteen viser til den gjennomgangen Regjeringen har gjort av ordningen. Komiteen vil videre presisere at Regjeringen skal videreføre god dialog med de berørte kommunene.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Budsjett-innst. S. nr. 11 (2004-2005)

der Fremskrittspartiet hadde felles merknad med regjeringspartiene når det gjaldt tilskuddet til vertskommunene. I Budsjett-innst. S. nr. 11 (2005-2006) ba medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet Regjeringen foreta en vurdering av konsekvensene av at vertskommunetilskuddet var lagt inn i kommunenes rammer. De nevnte partier, dagens regjeringspartier, har foretatt en slik vurdering i St.prp. nr. 61 (2005-2006) der konklusjonen, ikke overraskende for disse medlemmer, konkluderer med at det ikke er grunnlag for å endre finansieringsordningen til vertskommunene.

Disse medlemmer er imidlertid fremdeles av den oppfatning at mange kommuner kan komme dårligere ut i forhold til den gruppen som vertskommunetilskuddet er basert på når midlene er lagt inn i kommunenes rammebevilgninger. Disse medlemmer er også bekymret for at brukernes interesser og behov blir dårligere ivaretatt når midlene ikke er øremerket. Disse medlemmer vil komme tilbake til vertskommunetilskuddet under behandlingen av statsbudsjettet for 2007 med forslag om en tilbakeføring til ordningen med øremerking av midlene.

9.3.2.4 RESSURSKREVENDE BRUKERE

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, tar Regjeringens foreløpige vurdering til etterretning. Regelverket knyttet til den kommunale egenandelen bør gjennomgå også med sikte på en mest mulig rettferdig fordeling kommunene imellom.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, har som klar målsetting at den kommunale egenandelen i toppfinansieringsordningen for særlig ressurskrevende brukere skal reduseres i løpet av stortingsperioden.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener Regjeringens politikk overfor ressurskrevende brukere har klare svakheter. For det første innebærer den en lav dekning av kommunens reelle utgifter til brukere med stort behov for hjelp, samtidig som det nærmest vil stimulere kommuner til å ta i bruk sykehjemsplasser for behandling av brukere med spesielle behov. Dette fordi en sykehjemsplass de aller fleste steder i landet koster mindre enn kr 700 000 (ifølge St.prp. nr. 66 (2002-2003) ca. kr 575 000). Disse medlemmer viser til at det for den enkelte kommune kan dreie seg om årlige bevilgninger på 2-3 mill. kroner pr. bruker, noe som kan gi store utslag i kommunenes økonomiske balanse.

Disse medlemmer mener den ideelle modellen er at staten sikrer 100 pst. finansiering av behovet til brukere med særskilte behov, ved at ressursene følger brukeren. Med Fremskrittspartiets modell ville debatten om ulike finansieringsmodeller vært overflødig, da den til fulle ville ivaretatt brukernes reelle behov.

Disse medlemmer peker på at i en slik modell kan det utvikles et fleksibelt system som ivaretar behovet som brukeren, og eventuelt foresatte, måtte ha. Disse medlemmer vil i den forbindelse vise til Budsjett-innst. S. nr. 11 (2003-2004) der Arbeiderpartiet i en merknad påpekte at en modell der kommunene kompenseres for 80 pst. av de totale utgiftene på landsplan, ikke godt nok sikret enkeltkommuners utgifter knyttet til disse tjenestene. Disse medlemmer erkjenner imidlertid at Fremskrittspartiets politikk ikke har støtte i regjering og storting, og fremmer derfor et alternativt forslag som er til forveksling likt et forslag som Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet fremmet i Innst. S. nr. 245 (2004-2005):

"Stortinget ber Regjeringen om at innslagspunktet i finansieringsordningen for brukere med særlige behov settes til 400 000 kroner pr. bruker."

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i samarbeid med Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet i Innst. S. nr. 245 (2004-2005) fremmet forslag om å endre finansieringsordningen for ressurskrevende brukere, og ønsker å fremme et likelydende forslag igjen.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at finansieringsordningen for særlig ressurskrevende brukere endres slik at den enkelte kommunes utgifter utover innslagspunktet legges til grunn for den statlige kompensasjonen."

9.3.2.5 UNGE PERSONER MED NEDSATT FUNKSJONSEVNE

Komiteen mener at det er uakseptabelt at unge personer med særlige behov skal bo i institusjoner beregnet på omsorgs- og pleietrengende eldre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen intensivere planene for å få unge brukere med særlige behov ut av institusjon."

9.3.2.6 10 000 NYE ÅRSVERK I PLEIE- OG OMSORGS-TJENESTENE

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at Norge har stor mangel på kvalifisert arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren. Dette problemet vil forsterke seg i årene som kommer. Til tross for at mange som mottar pleie- og omsorgstjenester har behov for kvalifisert helsehjelp, er om lag en tredjedel av de ansatte i denne sektoren ufaglærte. Regjeringens svar på dette har så langt vært at de har lovt flere hender i sektoren. Disse medlemmer mener at dette ikke er tilstrekkelig. Det er behov for flere hender, men enda viktigere er det med flinke folk på rett plass. Vi må heve kompetansen

og øke rekrutteringen, samtidig som vi beholder folk i arbeid og gjør jobben på en ny måte.

Disse medlemmer mener det er behov for en helt ny rekrutteringsplan som tar utgangspunkt i at det er behov for flere høyt kvalifiserte folk. Vi må beholde og videreutvikle dem som allerede jobber i sektoren, og vi må være villige til å tenke nytt i forhold til hvordan vi organiserer arbeidet. Kun på den måten kan samfunnet gi våre eldre og pleietrengende en helse- og omsorgssektor som vi kan være stolte av. Disse medlemmer viser til at Høyre har fremmet forslag om dette i Dokument nr. 8:88 (2005-2006).

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er av den oppfatning at Regjeringens mål om 10 000 nye hender i pleie- og omsorgssektoren er et riktig skritt i riktig retning med tanke på fremtidig behov i denne sektoren. Disse medlemmer er allikevel bekymret for at denne målsettingen ikke vil bli nådd ved å la ansvaret ligge i kommunene. Disse medlemmer ønsker å la staten få finansieringsansvaret for eldreomsorgen, for å sikre tjenestemottakerne et likt tilbud uavhengig av hvilken kommune de bor i.

9.3.2.7 OMSORGSTILBUD FOR ELDERE

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre vil trekke frem at det er helt nødvendig med et tverrpolitisk løft i eldreomsorgen i tiden som kommer. Fram mot 2050 vil det bli dobbelt så mange personer over 67 år som det vi har i dag, og tallet på de aller eldste, dvs. 90 år og oppover, vil bli mellom tre- og seksdoblet i samme periode. Det er stor grunn til å tro at nye generasjoner eldre vil ha helt andre forventninger og krav til innholdet i omsorgstilbudet.

Det er gjennomført en vellykket eldreplan med tverrpolitisk innsats, og de siste årene er det brukt 40 mrd. kroner på det. Det har gitt mange nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Det er nå behov for en satsing minst på høyde med dette i årene framover, med satsing på kvalitet i tjenesten, mer personell og fokus på innholdet i det som skal være framtidens omsorg for landets eldre. Kristelig Folkeparti har tatt initiativ til en tverrpolitisk satsing på dette, og har fått positiv respons fra Regjeringen og fra alle de andre partiene. Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at partiene forplikter seg til å prioritere dette.

9.3.2.8 BEREDSKAP FOR OFRE FOR KRIMINELLE HANDLINGER

Komiteens medlem fra Venstre har i Venstres forslag til Revidert nasjonalbudsjett for 2006 fremmet tilskudd til igangsetting av et forsøk med et ambulerende psykiatrisk kriseteam i Nordland, Troms og Finnmark. Overgrepssaken i Lakselv er bakgrunn for dette. Vi sitter dessverre igjen med et sterkt inntrykk av at ofrene, deres familier og en hel generasjon ungdommer er hardt rammet av de omfattende overgrepene i denne saken, og det uten at storsamfunnet har vært i stand til å gripe inn og yte tilstrekkelig hjelp og

veiledning i etterkant. Samtidig er det et spørsmål om vi kan forvente at små kommuner i distriktene skal ha en permanent beredskap for å møte potensielle ofre for slik kriminalitet. Ved store ulykker eller naturkatastrofer settes nasjonale beredskapsteam inn. Vi har blant annet en ordning med redningssentraler til å bygge opp under dette. Når det gjelder ofre for kriminelle handlinger, f.eks. et stort antall ofre for omfattende seksuelle overgrep som rammer et helt samfunn, har vi ingen nasjonal beredskap eller redningssentral å ty til. Dette er en sak for både Justisdepartementet, som øverste ansvarlige for beredskap, for Helse- og omsorgsdepartementet som ansvarlig for helsetjenestene, men også for kommunene som ansvarlig for primærhelsetjenesten.

9.4 Justisdepartementet

9.4.1 Sammendrag

9.4.1.1 FORHOLDET TIL LONGYEARBYEN LOKALSTYRE

Det foreligger nå en rapport fra Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) om evalueringen av lokaldemokratiet i Longyearbyen. Rapporten viser at halvparten av innbyggerne i Longyearbyen er motstandere av lokaldemokratiet. Innbyggerne synes i liten grad at de har fått mer innflytelse etter innføringen av lokaldemokrati. Tilfredsheten med tjenestene som tilbys i Longyearbyen er svært stor, men slik var det også i 2000, før lokalstyret ble innført. Justisdepartementet vil i samarbeid med Longyearbyen lokalstyre bruke funnene i rapporten til å videreutvikle lokaldemokratiet i Longyearbyen.

9.4.1.2 NYTT FELLES DIGITALT RADIONETT FOR DE TRE NØDETATENE BRANN, HELSE OG POLITI - NØDNETT

Første utbyggingsområde utgjøres av politidistriktene Follo, Romerike, Oslo, Asker og Bærum, Søndre Buskerud og Østfold og omfatter 54 kommuner. Etter planen skal det inngås kontrakt med leverandør om bygging og drift av nødnett i løpet av sommeren 2006, og utbyggingen skal starte høsten 2006. Det første utbyggingsområdet skal etter planen være ferdig utbygget og testet sommeren 2007.

Justisdepartementet ved Nødnettprosjektet vil innen utbyggingen av et felles digitalt radiosamband (nødnett) for nød- og beredskapsstatene starter, ta initiativ til å etablere avtaler med de kommunene som skal motta systemet i det første utbyggingsområdet. Oppfølgingsansvaret i forhold til leverandørene vil dermed bli klart definert. Det er tidligere innhentet fullmakter fra samtlige av landets kommuner, slik at kommunene kan kjøpe utstyr over de rammeavtalene staten inngår med leverandører. Det er etablert et godt samarbeid med KS med tanke på informasjonsspredning og utarbeidelse av mønsteravtaler.

Det har i 2005/2006 blitt gjennomført et arbeid med sikte på å komme fram til en brukerbetalingsordning. Nødetatene og KS har deltatt i arbeidet. Det er oppnådd enighet om de grunnleggende prinsippene for bruker-

betaling. Forslaget innebærer at brukerne faktureres for de tjenester som kjøpes fra nødnettet. Helse- og omsorgsdepartementet og Justisdepartementet vil arbeide videre med forslaget.

9.4.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Regjeringens framlegg og har for øvrig ingen merknad, utover det som er kommentert nedenfor.

9.4.2.1 NYTT FELLES DIGITALT RADIONETT FOR DE 3 NØDETATENE

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener prinsipielt at det bør være større åpning for alternative eier-, innkjøps- og driftsordninger i forhold til det nye nødnettet.

Disse medlemmer mener at det ikke er nødvendig at staten skal stå som eier av hele nettet. Det vises til at mange av samfunnets oppgaver løses ved offentlig-privat samarbeid (OPS). Dette kan også være en av flere muligheter i forhold til alternative eierformer for nødnettet.

Disse medlemmer vil at det skal stilles krav til god bildeoverføringskapasitet og datakapasitet. Disse medlemmer mener videre at det er viktig at man legger nødetatenes behov i dag og i fremtiden til grunn for evalueringen før den videre utbyggingen.

Disse medlemmer minner om at det er påbegynt en fulldigitalisering av det landsdekkende NMT-nettet med amerikansk CDMA-teknologi. Dette vil gi hele landet - også strøk med spredt befolkning - et 3G-nett for avanserte mobil- og bredbåndstjenester. Disse medlemmer mener at denne utbyggingen av NMT betyr en 3. generasjons mobiltelefoni med god dekning og bredbånd uansett hvor man befinner seg i landet.

Disse medlemmer ser klart at dette nettet og denne teknologien parallelt er svært godt egnet til å benyttes til nødnett, helsenett og andre særskilte digitale tjenester det offentlige trenger.

Disse medlemmer er av den oppfatning at det er realistisk å kunne etablere et nødnett langt raskere enn planlagt og samtidig spare over 4 mrd. kroner i investeringer og hundrevis av mill. kroner i driftskostnader årlig.

9.5 Kultur- og kirkedepartementet

9.5.1 Sammendrag

9.5.1.1 ARBEIDET MED EN NY GENERELL KULTURLOV

Kultur- og kirkedepartementet tar høsten 2006 sikte på å legge frem en odelstingsproposisjon med forslag om en lov som skal omfatte det kommunale og det fylkeskommunale ansvaret for kultursektoren.

9.5.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til Regjeringens framlegg og har for øvrig ingen merknad.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Høyre mener at det ikke vil være riktig å gi en egen kulturlov med sikte på nærmere å gi føringer for kulturaktiviteten i kommunene og fylkeskommunene. Disse medlemmer legger her betydelig vekt på det generelle ønsket om å styrke det kommunale selvstyret, og understreker i denne sammenheng viktigheten av å gi kommunene og fylkeskommunene størst mulig handlingsrom.

9.6 Kunnskapsdepartementet

9.6.1 Sammen drag

9.6.1.1 ENDRINGER I OPPLÆRINGSANSVARET FOR PASIENTER I HELSEINSTITUSJONER OG BEBOERE I BARNEVERN SINSTITUSJONER

I Ot.prp. nr. 59 (2005-2006) Om lov om endringer i opplæringslova har Regjeringen fremmet forslag om endringer i opplæringsloven fra 1. januar 2007. Endringene består i at ansvaret for opplæring etter opplæringsloven av pasienter i private helseinstitusjoner blir overført fra pasientens bostedskommune og bostedsfylkeskommune til fylkeskommunen der helseinstitusjonen ligger, og at ansvaret for opplæring av beboere i barnevernsinstitusjoner flyttes fra fylkeskommunen der den kommunen ligger som er ansvarlig for plasseringen til den fylkeskommunen der institusjonen ligger.

Forslaget medfører ingen endringer i de samlede utgiftene til slik opplæring, men medfører en innsparing for kommunene og en tilsvarende merutgift for fylkeskommunene. Det legges til grunn at midler må omfordres mellom kommuner og fylkeskommuner f.o.m. 2007 for å ivareta fylkeskommunenes merutgifter.

9.6.1.2 BARNEHAGER

Kunnskapsdepartementet viser til at maksimalprisen på foreldrebetalingen ble redusert fra 2 750 kroner pr. måned til 2 250 kroner pr. måned fra 1. januar 2006. For ikke å øke kommunenes finansieringsansvar, er den reduserte foreldrebetalingen finansiert gjennom en økning i det statlige driftstilskuddet. Videre er det i statsbudsjettet for 2006 satt av midler til fullfinansiering av en kapasitetsvekst på 13 500 heldagsplasser eller om lag 10 500 nye barn i barnehager.

Ved tildeling av skjønnsmidler øremerket til barnehagedrift forutsettes det at kommunene opprettholder sin egenfinansiering for denne sektoren på samme nominelle nivå som i 2003.

Regjeringens mål er full barnehagedekning innen utgangen av 2007. Før full barnehagedekning er nådd, vil de øremerkede tilskuddene til barnehager ikke bli innlemmet i rammetilskuddet til kommunene.

Ny lov om barnehager (barnehageloven) trådte i kraft 1. januar 2006.

Kunnskapsdepartementet fastsatte 1. mars 2006 ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver med hjemmel i barnehageloven § 2.

9.6.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til Regjeringens framlegg og viser videre til merknader under kapittel 2.2 og 3.2 i denne innstilling.

9.6.2.1 BARNEHAGER

Komiteen viser til sine respektive partiers merknader i innstillingen om Revidert nasjonalbudsjett for 2006, Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre understreker at det er viktig at de kommunale og private barnehagene får økonomisk likebehandling. Dette for å ivareta et viktig supplement og mangfold i barnehagetilbudet. Disse medlemmer understreker behovet for økt forutsigbarhet i den kommunale finansieringen av private barnehager når Regjeringen gjennomgår praktiseringen av regelverket om likeverdig behandling av offentlige og private barnehager.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet merker seg at den forrige regjeringen med forskrift om likeverdig behandling "innfaser" likebehandling av offentlige og private barnehager. De gjeldende forskriftene likestiller kostnadsdeknings- og enhetskostnadsprinsippet, og lar kommunene selv velge hvilket prinsipp de vil legge til grunn for utbetaling av støtte til private barnehager. Samtidig har departementet sendt ut til alle kommuner "rettleder" til kostnadsdekningsprinsippet, slik at kommuneadministrasjoner lettere kan bruke denne. Disse medlemmer mener at det er åpenbart at det kun er egenkostnadsprinsippet som gir reell likeverdig behandling mellom kommunale og private barnehager.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen utforme nye forskrifter om likeverdig behandling av offentlige og private barnehager, hvor det fastslås at kommunene skal følge enhetskostnadsprinsippet."

Disse medlemmer står fast på målsettingen om maksimalpris og full barnehagedekning. Disse medlemmer mener imidlertid at frem til det er full barnehagedekning, må utbygging prioriteres fremfor prisreduksjoner. En redusert pris samtidig med mangel av plasser vil avstedkomme ytterligere ubalanse i markedet - hvilket verken utbyggere, det offentlige eller brukersiden er tjent med.

Disse medlemmer mener at det er grunn til å be departementet foreta en nøye vurdering av posten for skjønnsmidler. Det vises her til St.prp. nr. 1 (2005-2006) side 147 under omtalen av kommunenes regnskaper, der det fremgår at kommunenes driftutgifter til barnehager er gått ned med 3,3 pst. fra 2003 til 2004. Der heter det:

"Dette er i strid med forutsetningen i barnehageforliket og i rundskrivet om tildeling av skjønnsmidler for 2004".

9.7 Landbruksdepartementet

9.7.1 Sammen drag

9.7.1.1 TILGANG PÅ TJENESTER FRA DYREHELSEPERSONELL

Landbruks- og matdepartementet har sendt på høring et forslag om lovendringer som vil gi kommunene

ansvar for å sørge for tilfredsstillende tilgang på tjenester fra dyrehelsepersonell samtidig som ansvaret for den kliniske veterinærvakten overføres fra staten til kommunene. En sentral forutsetning for overføring er at de økonomiske og administrative konsekvensene kompenseres.

9.7.2 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til Regjeringens framlegg og har for øvrig ingen merknad.

9.8 Miljøverndepartementet

9.8.1 *Sammendrag*

9.8.1.1 NYE REGLER PÅ AVLØPSOMRÅDET

Miljøverndepartementet har endret forurensningsforskriften for å oppnå en mer helhetlig og effektiv regulering av avløpsområdet. De fleste av endringene trer først i kraft fra 1. januar 2007. Da endres myndighetsfordelingen mellom kommunene og fylkesmannen, og kommunene vil få økt myndighet på avløpsområdet. Fra samme tidspunkt blir det innført et nytt saksbehandlingssystem hvor kommunenes og fylkesmannens utslippstillatelser tar utgangspunkt i standardkrav for rensing, prøvetaking mv. Kravene i EUs avløpsdirektiv er integrert i det nye regelverket og gjennomføres også ved hjelp standardkrav.

9.8.1.2 ENDRING I AVFALLSFORSKRIFTEN KAP. 9 OM DEPONERING AV AVFALL

Det foreligger et forslag om endring av vedlegg II i forskrift 1. juni 2004 nr. 930 kapittel 9 om deponering av avfall. Deponier vil heretter få større kontrolloppgaver knyttet til avfallet før det tillates deponert. Kravene vil medføre økte kostnader for kommunene. Statens forurensningstilsyn har anslått kostnadene til 44 mill. kroner fordelt på 100 kommunale deponier det første året etter ikrafttredelsen. Det er antatt at kostnadene vil bli redusert i de påfølgende år. Kommunenes kostnader kan dekkes inn gjennom avfallsgebyrene og gebyrer overfor dem som leverer avfall til deponering.

9.8.1.3 KRAV OM AVFALLSPLANER I BYGGESAKER

For å sikre at bygg- og anleggsavfall får en miljømessig forsvarlig behandling vil Regjeringen gjøre det obligatorisk for alle kommuner å kreve avfallsplan i byggesaker. SFT har fått i oppdrag å utforme regelverket. Saken vil bli sendt på høring. Det tas sikte på at kravet innføres med virkning fra 1. januar 2007.

9.8.2 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til Regjeringens framlegg og har for øvrig ingen merknad.

9.9 Fornyings- og administrasjonsdepartementet

9.9.1 *Sammendrag*

9.9.1.1 IT-POLITIKK

Det er etablert et nært IT-samarbeid på overordnet nivå mellom staten og kommunesektoren.

Det ble i juni 2005 lagt fram en ny eNorge-plan. Ett av hovedtemaene der er at offentlig sektor under stor

forandring skal ta ut gevinster gjennom digitalisering. Kommunesektoren har deltatt i utarbeidelsen av planen.

I oktober 2005 la KS fram en omfattende plan for modernisering av kommunesektoren, eKommune 2009 - det digitale spranget. Dokumentet er kommunesektorens oppfølging av eNorge og skal bidra til å bedre kommunikasjonen mellom innbyggerne og de folkevalgte og effektivisere den kommunale forvaltningen.

9.9.2 *Komiteens merknader*

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Venstre, viser til Regjeringens framlegg og har for øvrig ingen merknad.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Fremskrittspartiet ved behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett for 2006 foreslår å bevilge 50 mill. kroner mer til bredbånd enn Regjeringen. Disse medlemmer viser i den anledning til Stortingets vedtak 7. mai 2002 hvor et flertall støttet et forslag om å fremme en egen sak for Stortinget om utbygging av bredbåndnett i områder av landet der markedet i seg selv ikke er sterkt nok til å sikre utbygging.

Disse medlemmer ønsker å fremme forslaget på nytt, for å sikre fortgang i arbeidet med å gi hele landet tilgang til bredbåndnett.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremme en egen sak for Stortinget om utbygging av bredbåndnett i områder av landet der markedet i seg selv ikke er sterkt nok til å sikre utbygging."

9.10 Fiskeri- og kystdepartementet

9.10.1 *Sammendrag*

Fiskeri- og kystdepartementet reviderer for tiden havne- og farvannsloven. Den reviderte loven vil bli sendt ut på alminnelig høring i løpet av første halvdel av 2006.

9.10.2 *Komiteens merknader*

Komiteen viser til Regjeringens framlegg og har for øvrig ingen merknad.

10. UTVIKLINGEN I KOMMUNE-ØKONOMIEN FRAM TIL 2005

10.1 *Sammendrag*

Etter flere år med svekkelse av netto driftsresultat for kommunesektoren som helhet, stoppet den nedadgående trenden opp i 2003. Den finansielle situasjonen ble vesentlig styrket i 2004, og denne utviklingen har fortsatt i 2005. Både kommunene og fylkeskommunene fikk samlet sett et betydelig driftsoverskudd. For kommunesektoren som helhet anslås netto driftsresultat til 3,9 pst. av inntektene i 2005, mot 2,2 pst. av inn-

tektene i 2004. Forbedringen av netto driftsresultat de to siste årene har først og fremst sammenheng med en høyere inntektsvekst enn i de foregående årene. Samtidig var aktivitetsveksten i kommunesektoren relativt lav fra 2004 til 2005. Det var riktignok vekst i sysselsettingen, men bruttoinvesteringene falt med 3 pst. i faste priser og kommunesektorens kjøp av varer og tjenester var uendret.

For kommunene utenom Oslo ble netto driftsresultat 3,9 pst. i 2005, mot 2,0 pst. i 2004. Fylkeskommunene fikk et netto driftsresultat på 4,0 pst. i 2005, mot 4,3 pst. i 2004. Oslo hadde et netto driftsresultat på 3,5 pst. i 2005, mot 1,1 i 2004.

Ifølge Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi bør netto driftsresultat over tid ligge på om lag tre pst. av driftsinntektene. Et slikt nivå vil sette kommuner og fylkeskommuner i stand til å sette av midler til framtidig bruk og til egenfinansiering av investeringer. De gjennomgående gode driftsresultatene i 2005 indikerer at kommunesektoren langt på vei har oppnådd økonomisk balanse.

Med det vedtatte økonomiske opplegget for 2006 og ytterligere inntektsvekst i 2007 legger staten til rette for at kommunesektoren kan opprettholde den økonomiske balansen og samtidig ha rammebetingelser til å gi innbyggerne et bedre tjenestetilbud. I hvilken grad dette målet nås, vil også avhenge av om kommunene og fylkeskommunene lykkes med fornying, effektivisering og nytenking. Sektoren må ta et helhetlig ansvar for fornyingsarbeidet, og det lokale effektiviseringsarbeidet i tjenesteproduksjonen må videreføres.

10.2 Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, registrerer med tilfredshet at utviklingen med svekkelse av netto driftsresultat i kommunesektoren nå er snudd. Dette synes å ha sammenheng med en klar bedring i inntektsveksten, samtidig som aktivitetsveksten har vært lav. Flertallet vil understreke at det nå er viktig at aktivitetsveksten øker slik at kommunesektoren blir i stand til å møte de store velferd utfordringer vi står overfor i årene framover.

Flertallet vil berømme kommunesektoren for å ha greid å tilpasse utgiftene til stramme rammer gjennom flere år og samtidig i størst mulig grad har skjermet tjenestetilbudet til innbyggerne.

Flertallet vil videre understreke at den positive utvikling vi har sett i kommunesektorens finansielle situasjon må videreføres, både gjennom økte økonomiske rammer og gjennom et kontinuerlig omstillings og effektiviseringsarbeid i sektoren.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre er svært fornøyd med at Regjeringen følger opp den gode økonomiske utviklingen i kommuneøkonomien. Disse medlemmer er svært fornøyd med at den helhetlige økonomiske politikken som ble ført under regjeringen Bondevik II, har ført til vekst og optimisme i kommunene. Det er gledelig å se at netto driftsresultat i kommunesektoren har gått fra 2,2 pst. i 2004 til 3,9 pst. i 2005. Disse medlemmer viser til rapport fra Tek-

nisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (april 2006). Utvalgets hovedinntrykk er at den økonomiske balansen er styrket og barnehagetilbudet er bygd ut, samtidig som tjenestetilbudet på andre sentrale velferdsområder er opprettholdt. Videre vises det til at antall årstimer pr. elev i grunnskolen har økt. Innen pleie og omsorg viser foreløpige tall en økning på mellom 500 til 2100 årsverk fra 2004-2005, og barnehagedekningen økte til 76 pst. i 2005.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Venstre vil uttrykke skepsis til Regjeringens manglende tiltak for effektivisering og modernisering i kommunesektoren.

11. KOMMUNAL TJENESTEPRODUKSJON - 2005

11.1 Sammendrag

Etterspørselen etter kommunale tjenester er økende som en følge av den demografiske utviklingen. Veksten i antall barn fra 0 til 15 år flater ut, men antallet unge mellom 16 og 18 år øker, og det gjør også antallet eldre over 80 år. Samtidig øker innbyggernes bevissthet om sine rettigheter som brukere av kommunale tjenester, og kravene til kvaliteten på tjenestene er stigende. De lokale myndighetene må derfor forholde seg til krav om flere og bedre kommunale tjenester.

Dersom en ser alle tjenester under ett, er inntrykket at kommuner og fylkeskommuner løser utfordringene som følger av den demografiske utviklingen og de statlige satsingene på en god måte.

Fylkeskommunene har maktet å opprettholde dekningsgraden innen videregående opplæring for 16-18-åringer, selv om antall unge med rett til videregående opplæring har økt kraftig.

Tilbudet er om lag uendret i skolesektoren, og den positive utviklingen i barnehagesektoren fortsetter. Innen pleie- og omsorgssektoren er antall plasser i institusjon og pleie- og omsorgsboliger om lag uendret. Andelen mottakere av hjemmetjenester som er under 67 år er økende.

Det er relativt store forskjeller kommunene imellom i hvor godt tjenestetilbudet er utbygd. Det er en tydelig sammenheng mellom nivået på den kommunale tjenesteproduksjonen og kommunenes økonomiske rammebetingelser. Kommuner med lave inntekter bruker gjennomgående mindre ressurser på de ulike sektorene enn kommuner med høye inntekter.

11.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til øvrige merknader i denne innstilling og tar Regjeringens utredning til etterretning.

12. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen nedsette et bredt politisk og partssammensatt utvalg for å utarbeide et nytt og rettferdig inntektssystem for kommunesektoren.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2007 legge til grunn at satsen for den kommunale andelen av selskapsskatten holdes på 4,25 pst.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen intensivere planene for å få unge brukere med særlige behov ut av institusjon.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Høyre:*Forslag 4*

Stortinget ber Regjeringen iverksette en informasjonskampanje overfor kommunene som forteller om mulighetene knyttet til utfordringsrett.

Forslag 5

Stortinget ber Regjeringen utrede og fremme forslag om å etablere en ny forvaltningsstruktur med bare to folkevalgte nivåer, stat og kommune.

Forslag 6

Stortinget ber Regjeringen redegjøre for konklusjon og fremdrift i prosjektet "Effektivitet og effektivitetsutvikling i kommunesektoren". Det bes videre om at det legges frem en sak hvor effektiviteten og effektivitetsutviklingen i kommunesektoren kartlegges, og at det foretas en gjennomgang av de virkemidlene som er benyttet for å oppnå høy effektivitet og god kvalitet i kommunesektoren.

Forslag 7

Stortinget ber Regjeringen utvikle forslag hvor enkeltkommuner får overta rollen som regional utviklingsansvarlig, og dermed de virkemidler som tillegges fylkeskommunen knyttet til regional næringsutvikling.

Forslag 8

Stortinget ber Regjeringen følge opp samarbeidsprosjektet "Framtidens kommunestruktur - kommuner med ansvar for egen utvikling" med sterkere positive insentiver for å få til en ønskelig endring i kommunestrukturen, herunder særskilte tilskudd til infrastruktur.

Forslag fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre:*Forslag 9*

Stortinget ber Regjeringen i statsbudsjettet for 2007 styrke kommunesektoren gjennom mer frie økonomiske midler, blant annet ved å øke kommunenes andel av skatteøret.

Forslag fra Fremskrittspartiet:*Forslag 10*

Stortinget ber Regjeringen avvikle dagens rammefinansieringssystem og erstatte dette med et nytt system for direkte statlig stykkprisfinansiering av grunnleggende velferdstjenester som helse, omsorg, grunnskole, videregående utdanning samt sosiale tjenester.

Forslag 11

Stortinget ber Regjeringen utrede konsekvensene av å la kommunale virksomheter omfattes av det ordinære merverdiavgiftsregelverket som gjelder for private virksomheter, og legge frem forslag om å erstatte dagens momskompensasjonsordning med en bedre og mer effektiv løsning.

Forslag 12

I

Veksten i kommunesektorenes samlede inntekter skal være på mellom 5 og 6 mrd. kroner for 2007.

II

En større andel av veksten i kommunenes samlede inntekter skal øremerkes grunnleggende velferdstjenester.

Forslag 13

Stortinget ber Regjeringen om at innslagspunktet i finansieringsordningen for brukere med særlige behov settes til 400 000 kroner pr. bruker.

Forslag 14

Stortinget ber Regjeringen fremme forslag om at finansieringsordningen for særlig ressurskrevende brukere endres slik at den enkelte kommunes utgifter utover innslagspunktet legges til grunn for den statlige kompensasjonen.

Forslag 15

Stortinget ber Regjeringen utforme nye forskrifter om likeverdig behandling av offentlige og private barnehager, hvor det fastslås at kommunene skal følge enhetskostnadsprinsippet.

Forslag 16

Stortinget ber Regjeringen fremme en egen sak for Stortinget om utbygging av bredbåndnett i områder av landet der markedet i seg selv ikke er sterkt nok til å sikre utbygging.

13. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget gir Kommunal- og regionaldepartementet fullmakt til å fordele etter skjønn 1 993 mill. kroner for 2007. Beløpet er eksklusiv kompensasjon for omlegging av ordningen med differensiert arbeidsgiveravgift. Beløpet foreslås bevilget over kapittel 571 Rammetilskudd til kommuner og kapittel 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 8. juni 2006

Dag Terje Andersen
leder

Trygve Slagsvold Vedum
ordfører

Vedlegg 1

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen
		(1000 kr)	(1000 kr)
101	Halden	17 912	14 751
104	Moss	25 090	20 662
105	Sarpsborg	39 091	32 192
106	Fredrikstad	114 979	94 689
111	Hvaler	2 370	1 951
118	Aremark	155	127
119	Marker	1 643	1 353
121	Rømskog	220	181
122	Trøgstad	1 410	1 162
123	Spydeberg	3 205	2 639
124	Askim	12 169	10 022
125	Eidsberg	7 735	6 370
127	Skiptvet	1 117	920
128	Rakkestad	3 759	3 096
135	Råde	3 676	3 027
136	Rygge	9 768	8 044
137	Våler	1 115	918
138	Hobøl	1 342	1 105
211	Vestby	11 891	9 792
213	Ski	32 216	26 531
214	Ås	9 569	7 880
215	Frogn	8 451	6 960
216	Nesodden	2 220	1 828
217	Oppegård	35 681	29 385
219	Bærum	259 396	213 620
220	Asker	93 657	77 129
221	Aurskog-Høland	6 229	5 129
226	Sørum	18 385	15 140
227	Fet	5 577	4 593
228	Rælingen	2 667	2 196
229	Enebakk	4 461	3 674
230	Lørenskog	45 320	37 322
231	Skedsmo	54 915	45 224
233	Nittedal	26 544	21 860
234	Gjerdrum	1 815	1 494
235	Ullensaker	27 358	22 530
236	Nes	6 611	5 444
237	Eidsvoll	4 818	3 968
238	Nannestad	2 823	2 325
239	Hurdal	504	415
301	Oslo	1 785 048	1 470 039
402	Kongsvinger	21 064	17 347
403	Hamar	49 853	41 056
412	Ringsaker	21 540	17 738
415	Løten	1 271	1 047
417	Stange	5 390	4 439
418	Nord-Odal	1 710	1 408
419	Sør-Odal	5 064	4 170
420	Eidskog	1 766	1 454

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen
423	Grue	1 948	1 604
425	Åsnes	3 658	3 012
426	Våler	1 447	1 191
427	Elverum	14 696	12 103
428	Trysil	6 019	4 957
429	Åmot	1 554	1 280
430	Stor-Elvdal	825	679
432	Rendalen	425	350
434	Engerdal	254	209
436	Tolga	406	334
437	Tynset	4 011	3 303
438	Alvdal	498	410
439	Folldal	349	287
441	Os	799	658
501	Lillehammer	30 292	24 947
502	Gjøvik	24 333	20 039
511	Dovre	881	726
512	Lesja	522	430
513	Skjåk	980	807
514	Lom	2 150	1 770
515	Vågå	3 191	2 628
516	Nord-Fron	5 053	4 162
517	Sel	2 850	2 347
519	Sør-Fron	1 118	921
520	Ringebu	2 593	2 135
521	Øyer	2 457	2 023
522	Gausdal	1 881	1 549
528	Østre Toten	7 985	6 576
529	Vestre Toten	6 767	5 573
532	Jevnaker	3 529	2 906
533	Lunner	2 986	2 459
534	Gran	5 081	4 184
536	Søndre Land	298	246
538	Nordre Land	3 190	2 627
540	Sør-Aurdal	1 254	1 033
541	Etnedal	363	299
542	Nord-Aurdal	7 081	5 831
543	Vestre Slidre	1 070	882
544	Øystre Slidre	2 568	2 115
545	Vang	969	798
602	Drammen	88 240	72 668
604	Kongsberg	43 355	35 704
605	Ringerike	19 168	15 786
612	Hole	2 885	2 376
615	Flå	381	314
616	Nes	2 828	2 329
617	Gol	6 107	5 030
618	Hemsedal	3 507	2 888
619	Ål	4 158	3 424
620	Hol	5 468	4 503
621	Sigdal	2 653	2 185
622	Krødsherad	3 933	3 239
623	Modum	9 550	7 865

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre		Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen	
624	Øvre Eiker	17 953		14 785	
625	Nedre Eiker	16 822		13 853	
626	Lier	34 189		28 156	
627	Røyken	9 272		7 636	
628	Hurum	2 447		2 015	
631	Flesberg	506		416	
632	Rollag	910		749	
633	Nore og Uvdal	1 229		1 012	
701	Horten	13 872		11 424	
702	Holmestrand	4 264		3 512	
704	Tønsberg	62 867		51 772	
706	Sandefjord	54 382		44 785	
709	Larvik	48 482		39 926	
711	Svelvik	2 574		2 120	
713	Sande	2 953		2 432	
714	Hof	986		812	
716	Re	4 078		3 358	
719	Andebu	2 005		1 651	
720	Stokke	5 733		4 721	
722	Nøtterøy	13 519		11 133	
723	Tjøme	663		546	
728	Lardal	1 107		912	
805	Porsgrunn	63 017		51 897	
806	Skien	37 330		30 742	
807	Notodden	8 607		7 088	
811	Siljan	2 191		1 804	
814	Bamble	4 025		3 315	
815	Kragerø	7 060		5 814	
817	Drangedal	954		786	
819	Nome	3 087		2 542	
821	Bø	4 233		3 486	
822	Sauherad	1 518		1 250	
826	Tinn	4 431		3 649	
827	Hjartdal	2 620		2 158	
828	Seljord	2 064		1 700	
829	Kviteseid	1 513		1 246	
830	Nissedal	3 639		2 997	
831	Fyresdal	708		583	
833	Tokke	2 126		1 751	
834	Vinje	1 554		1 279	
901	Risør	3 050		2 512	
904	Grimstad	16 093		13 253	
906	Arendal	43 197		35 574	
911	Gjerstad	1 224		1 008	
912	Vegårshei	868		715	
914	Tvedestrand	3 453		2 844	
919	Froland	5 600		4 612	
926	Lillesand	6 773		5 578	
928	Birkenes	2 423		1 995	
929	Åmli	716		589	
935	Iveland	205		169	
937	Evje og Hornnes	2 061		1 697	
938	Bygland	359		296	

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen
940	Valle	936	771
941	Bykle	1 345	1 108
1001	Kristiansand	122 100	100 553
1002	Mandal	8 147	6 710
1003	Farsund	4 574	3 766
1004	Flekkefjord	5 168	4 256
1014	Vennesla	11 474	9 449
1017	Songdalen	4 089	3 368
1018	Søgne	8 659	7 131
1021	Marnardal	1 600	1 318
1026	Åseral	302	248
1027	Audnedal	609	501
1029	Lindesnes	1 708	1 406
1032	Lyngdal	5 142	4 235
1034	Hægebostad	605	498
1037	Kvinesdal	19 078	15 711
1046	Sirdal	1 467	1 208
1101	Eigersund	12 118	9 980
1102	Sandnes	92 136	75 877
1103	Stavanger	484 828	399 270
1106	Haugesund	33 208	27 348
1111	Sokndal	2 093	1 723
1112	Lund	2 836	2 336
1114	Bjerkreim	1 760	1 449
1119	Hå	10 168	8 374
1120	Klepp	10 725	8 832
1121	Time	12 058	9 930
1122	Gjesdal	6 845	5 637
1124	Sola	50 903	41 920
1127	Randaberg	10 155	8 363
1129	Forsand	6 635	5 464
1130	Strand	6 644	5 472
1133	Hjelmeland	1 761	1 450
1134	Suldal	1 920	1 581
1135	Sauda	29 963	24 676
1141	Finnøy	1 660	1 367
1142	Rennesøy	2 042	1 682
1144	Kvitsøy	243	200
1145	Bokn	128	105
1146	Tysvær	6 310	5 196
1149	Karmøy	33 497	27 586
1151	Utsira	50	41
1160	Vindafjord	7 000	5 765
1201	Bergen	377 721	311 065
1211	Etne	1 815	1 495
1216	Sveio	714	588
1219	Bømlo	5 598	4 610
1221	Stord	14 260	11 743
1222	Fitjar	1 391	1 146
1223	Tysnes	1 940	1 598
1224	Kvinnherad	22 810	18 785
1227	Jondal	754	621
1228	Odda	12 242	10 082

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen
1231	Ullensvang	1 596	1 314
1232	Eidfjord	695	572
1233	Ulvik	445	367
1234	Granvin	230	190
1235	Voss	8 794	7 242
1238	Kvam	6 611	5 444
1241	Fusa	2 335	1 923
1242	Samnanger	1 309	1 078
1243	Os	11 302	9 308
1244	Austevoll	7 997	6 586
1245	Sund	1 632	1 344
1246	Fjell	24 001	19 766
1247	Askøy	8 826	7 268
1251	Vaksdal	2 313	1 905
1252	Modalen	462	381
1253	Osterøy	5 453	4 491
1256	Meland	1 600	1 318
1259	Øygarden	967	797
1260	Radøy	1 076	886
1263	Lindås	8 939	7 362
1264	Austrheim	2 216	1 825
1265	Fedje	358	295
1266	Masfjorden	1 149	946
1401	Flora	8 578	7 065
1411	Gulen	2 562	2 110
1412	Solund	361	297
1413	Hyllestad	685	564
1416	Høyanger	1 748	1 439
1417	Vik	2 073	1 707
1418	Balestrand	1 267	1 044
1419	Leikanger	787	648
1420	Sogndal	5 426	4 468
1421	Aurland	1 405	1 157
1422	Lærdal	4 923	4 054
1424	Årdal	2 544	2 095
1426	Luster	2 907	2 394
1428	Askvoll	984	811
1429	Fjaler	1 253	1 032
1430	Gaular	760	626
1431	Jølster	1 095	901
1432	Førde	16 240	13 374
1433	Naustdal	449	370
1438	Bremanger	6 829	5 624
1439	Vågsøy	5 610	4 620
1441	Selje	1 333	1 098
1443	Eid	3 195	2 631
1444	Hornindal	204	168
1445	Gloppen	9 793	8 065
1449	Stryn	8 374	6 896
1502	Molde	21 709	17 878
1503	Kristiansund	15 324	12 620
1504	Ålesund	69 642	57 352
1511	Vanylven	4 639	3 820

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen
1514	Sande	884	728
1515	Herøy	13 970	11 505
1516	Ulstein	6 357	5 235
1517	Hareid	2 571	2 117
1519	Volda	3 456	2 846
1520	Ørsta	10 620	8 746
1523	Ørskog	1 622	1 336
1524	Norddal	3 469	2 857
1525	Stranda	5 239	4 314
1526	Stordal	916	754
1528	Sykkylven	21 540	17 739
1529	Skodje	2 596	2 138
1531	Sula	7 092	5 840
1532	Giske	3 266	2 690
1534	Haram	7 173	5 907
1535	Vestnes	4 268	3 515
1539	Rauma	10 014	8 247
1543	Neset	606	499
1545	Midsund	965	794
1546	Sandøy	4 541	3 739
1547	Aukra	974	802
1548	Fræna	19 110	15 738
1551	Eide	1 777	1 463
1554	Averøy	3 293	2 712
1556	Frei	553	455
1557	Gjemnes	847	698
1560	Tingvoll	1 253	1 032
1563	Sunndal	5 645	4 649
1566	Surnadal	6 392	5 264
1567	Rindal	867	714
1571	Halsa	1 095	902
1573	Smøla	489	402
1576	Aure	1 411	1 162
1601	Trondheim	206 137	169 760
1612	Hemne	4 386	3 612
1613	Snillfjord	140	115
1617	Hitra	1 429	1 177
1620	Frøya	2 181	1 797
1621	Ørland	3 642	3 000
1622	Agdenes	285	235
1624	Rissa	3 581	2 949
1627	Bjugn	2 021	1 664
1630	Åfjord	1 917	1 579
1632	Roan	173	143
1633	Osen	175	144
1634	Oppdal	4 470	3 681
1635	Rennebu	702	578
1636	Meldal	1 577	1 298
1638	Orkdal	7 442	6 129
1640	Røros	4 637	3 819
1644	Holtålen	647	533
1648	Midtre Gauldal	3 157	2 600
1653	Melhus	6 350	5 229

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre		Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen	
1657	Skaun	1 278		1 053	
1662	Klæbu	1 214		999	
1663	Malvik	3 260		2 685	
1664	Selbu	1 746		1 438	
1665	Tydal	209		172	
1702	Steinkjer	14 109		11 619	
1703	Namsos	8 165		6 724	
1711	Meråker	2 045		1 684	
1714	Stjørdal	12 498		10 293	
1717	Frosta	860		708	
1718	Leksvik	2 647		2 180	
1719	Levanger	11 077		9 123	
1721	Verdal	9 221		7 594	
1723	Mosvik	465		383	
1724	Verran	903		744	
1725	Namdalseid	505		416	
1729	Inderøy	1 764		1 453	
1736	Snåsa	588		484	
1738	Lierne	801		660	
1739	Røyrvik	163		134	
1740	Namsskogan	479		395	
1742	Grong	1 929		1 588	
1743	Høylandet	488		402	
1744	Overhalla	2 080		1 713	
1748	Fosnes	63		52	
1749	Flatanger	260		214	
1750	Vikna	2 558		2 106	
1751	Nærøy	1 836		1 512	
1755	Leka	55		45	
1804	Bodø	44 304		36 485	
1805	Narvik	9 762		8 039	
1811	Bindal	167		138	
1812	Sømna	298		246	
1813	Brønnøy	3 946		3 249	
1815	Vega	101		83	
1816	Vevelstad	13		10	
1818	Herøy	352		290	
1820	Alstahaug	3 588		2 955	
1822	Leirfjord	517		426	
1824	Vefsn	25 630		21 107	
1825	Grane	143		118	
1826	Hattfjelldal	243		200	
1827	Dønna	224		184	
1828	Nesna	888		731	
1832	Hemnes	2 001		1 648	
1833	Rana	25 855		21 292	
1834	Lurøy	802		661	
1835	Træna	42		35	
1836	Rødøy	591		486	
1837	Meløy	2 457		2 023	
1838	Gildeskål	710		585	
1839	Beiarn	435		358	
1840	Saltdal	2 653		2 185	

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre		Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen	
1841	Fauske	11 291		9 299	
1845	Sørfold	5 441		4 481	
1848	Steigen	681		561	
1849	Hamarøy	1 294		1 066	
1850	Tysfjord	1 038		855	
1851	Lødingen	715		589	
1852	Tjeldsund	80		66	
1853	Evenes	1 467		1 208	
1854	Ballangen	594		490	
1856	Røst	1 127		928	
1857	Værøy	1 008		830	
1859	Flakstad	640		527	
1860	Vestvågøy	6 410		5 279	
1865	Vågan	5 343		4 400	
1866	Hadsel	2 465		2 030	
1867	Bø	572		471	
1868	Øksnes	1 669		1 374	
1870	Sortland	9 058		7 460	
1871	Andøy	1 655		1 363	
1874	Moskenes	197		163	
1901	Harstad	16 375		13 485	
1902	Tromsø	58 347		48 051	
1911	Kvæfjord	558		460	
1913	Skånland	1 065		877	
1915	Bjarkøy	52		43	
1917	Ibestad	651		536	
1919	Gratangen	185		152	
1920	Lavangen	393		324	
1922	Bardu	1 046		862	
1923	Salangen	579		477	
1924	Målselv	4 045		3 331	
1925	Sørreisa	1 985		1 635	
1926	Dyrøy	294		242	
1927	Tranøy	197		162	
1928	Torsken	217		179	
1929	Berg	215		177	
1931	Lenvik	8 099		6 670	
1933	Balsfjord	1 963		1 616	
1936	Karlsøy	386		317	
1938	Lyngen	883		727	
1939	Storfjord	823		678	
1940	Kåfjord	351		289	
1941	Skjervøy	515		424	
1942	Nordreisa	2 006		1 652	
1943	Kvænangen	186		153	
2002	Vardø	422		348	
2003	Vadsø	4 034		3 322	
2004	Hammerfest	5 368		4 421	
2011	Kautokeino	533		439	
2012	Alta	14 393		11 853	
2014	Loppa	238		196	
2015	Hasvik	183		151	
2017	Kvalsund	166		137	

Knr.	Kommune	Selskapsskatt 2007 med skattøre på 4,25 pst. som foreslått av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre		Selskapsskatt 2007 med skattøre på 3,5 pst. som foreslått av Regjeringen	
2018	Måsøy		644		530
2019	Nordkapp		828		682
2020	Porsanger		1 229		1 012
2021	Karasjok		590		486
2022	Lebesby		504		415
2023	Gamvik		250		206
2024	Berlevåg		243		200
2025	Tana		1 930		1 589
2027	Nesseby		212		174
2028	Båtsfjord		739		609
2030	Sør-Varanger		4 583		3 775
	Landet		6 265 757		5 160 036

